

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
กองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร

รายงานผลการดำเนินงาน
กองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

กองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร
กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
กระทรวงสาธารณสุข

ชื่อหนังสือ	:	รายงานผลการดำเนินงานกองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓		
ที่ปรึกษา	:	ภก. สมนึก สุขัยธนาวิช ดร.ภก. ปรีชา หนูทิม นายสุรพงศ์ อำพันวงษ์ นายปรีชา แสงธีระปิติกุล นางไพรมล เจริญเผ่า นางประคองศิริ บุญคง นายโกวิท พวงชมพู	สุขัยธนาวิช หนูทิม อำพันวงษ์ แสงธีระปิติกุล เจริญเผ่า บุญคง พวงชมพู	ที่ปรึกษากรมการแพทย์แผนไทยฯ ผู้อำนวยการกองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร รองประธานเจ้าหน้าที่บริหาร กลุ่มการแพทย์และ ธุรกิจต่างประเทศ เครือโรงพยาบาลพญาไท นายกสมาคมนาโนเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย อธิการบดีสถาบันพระปกเกล้า นักวิจัยอิสระ นักวิจัยอิสระ
คณะผู้จัดทำ	:	๑. นางกัญญา อินแพง ๒. นายวิฑูร ยวงสะอาด ๓. นายนครินทร์ มัททวิวงศ์ ๔. นายชัยวัฒน์ สุขพันธ์ ๕. น.ส กฤษณา สุพรรณ ๖. สิบตำรวจโทหญิง ฌภัทร บุญปัญญา ๗. นายธีรพงศ์ สง่างาม ๘. น.ส ธีราธร ส้งหรั่ง ๙. นายปภัศศักดิ์ พรกระแส ๑๐. น.สกาลดา บุรีรักษ์ ๑๑. น.ส นิตาชล ฉิมเวช ๑๒. น.ส ปพิชญา แนนกลาง ๑๓. นายณัฐกิจ บุญครอง ๑๔. นางวีระยา เปรมปรี ๑๕. น.ส พนิดา ช่วยมั่ง ๑๖. นางทศวรรณ สุพลพันธ์	อินแพง ยวงสะอาด มัททวิวงศ์ สุขพันธ์ สุพรรณ บุญปัญญา สง่างาม ส้งหรั่ง พรกระแส บุรีรักษ์ ฉิมเวช แนนกลาง บุญครอง เปรมปรี ช่วยมั่ง สุพลพันธ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการ นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ เกษัสกรชำนาญการ เกษัสกรปฏิบัติการ นักวิชาการพัสดุ นักจัดการงานทั่วไป แพทย์แผนไทย แพทย์แผนไทย แพทย์แผนไทย เจ้าหน้าที่ธุรการ นักวิชาการสาธารณสุข นักจัดการงานทั่วไป
จัดพิมพ์โดย	:	กองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข		

บทนำ

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ได้มีการส่งเสริมให้มีการใช้สมุนไพรเพื่อการพึ่งพาตนเอง ส่งเสริมสถานบริการสาธารณสุขใช้ยาสมุนไพรไทยในการรักษาผู้มารับบริการ พัฒนาให้ยาสมุนไพรผ่านกระบวนการผลิตที่ได้มาตรฐาน และเข้าสู่บัญชียาหลักแห่งชาติเพิ่มมากขึ้น โดยมีกระบวนการพัฒนาตลอดสายการพัฒนา(Value Chain) ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ รวมถึงพัฒนาผลิตภัณฑ์สุขภาพให้มีคุณภาพมาตรฐาน สามารถแข่งขันได้ในประเทศกลุ่มอาเซียน (ASEAN) จึงเกิดแนวคิดในการจัดตั้งหน่วยงานซึ่งมีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมสมุนไพรตามยุทธศาสตร์ด้านพัฒนาผลิตภัณฑ์ และสมุนไพร เพื่อสนับสนุนการเกิดพระราชบัญญัติสมุนไพรแห่งชาติ มีการบริหารจัดการตั้งแต่ปัจจัยการผลิต เพิ่มศักยภาพการแข่งขัน (คุณภาพ/ความปลอดภัย/ความเชื่อมั่น) ตั้งแต่การรวมกลุ่มของเกษตรกร (ป่าชุมชน) และลดต้นทุนปัจจัยการผลิตร่วมสนับสนุนพันธู์ที่ดีจากฐานผลิตเมล็ดพันธุ์ชุมชนและการใช้พื้นที่ชนนึ่งโดยบูรณาการร่วมกันกับหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ต้องดำเนินการเรื่องการวิจัยพัฒนา สร้างองค์ความรู้ ระบบการส่งเสริม OTOP /SME การพัฒนาบุคลากร ตั้งแต่ผู้นำวิชาการ ผู้ประกอบการและ SMART FARMER ลดการสูญเสียโดยการพัฒนาเทคโนโลยี เครื่องจักรกล สถานที่เก็บโกดัง เพื่อเพิ่มมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและสร้างคุณค่าของนวัตกรรมสมุนไพรและผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ ศูนย์พัฒนายาแผนไทยและสมุนไพรจึงได้เปลี่ยนสถานะเป็น “ศูนย์พัฒนายาแผนไทยและสมุนไพรแห่งชาติ” โดยเป้าหมายในการสร้างเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็งและเกิดความอย่างยั่งยืน ลดปัญหาขาดแคลนสมุนไพรมีนวัตกรรมด้านสมุนไพรสู่ประชาคมโลก และดำเนินงานด้านส่งเสริมการตลาด โดยการสร้างคุณค่าเพื่อเพิ่มมูลค่าสู่ตลาดโลก ผ่านกลไกนำภูมิปัญญาไทยด้านสมุนไพรและยาแผนไทยเพื่อความมั่นคง มั่งคั่งของชาติไทย

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาการและการบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก โดยส่งเสริมและพัฒนาการวิจัย การจัดระบบความรู้ พัฒนาแหล่งผลิตและผลิตภัณฑ์สมุนไพร คุ่มครอง อนุรักษ์ และส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เพื่อนำไปใช้ในระบบบริการสุขภาพอย่างมีคุณภาพ ปลอดภัย และเป็นทางเลือกให้แก่ประชาชนในการดูแลสุขภาพ

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานกองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร	๑
๑.๑ สถานที่ตั้ง	๑
๑.๒ ประวัติความเป็นมาของกองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร	๑-๒
๑.๓ โครงสร้างองค์กร	๓
๑.๔ อัตรากำลัง กองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพรประจำปี ๒๕๖๓	๔
๑.๔.๑ ตารางแสดงจำนวนบุคลากร จำแนกประเภทการจ้าง	๔
๑.๔.๒ ตารางแสดงจำนวนบุคลากร จำแนกประเภทตามตำแหน่ง	๔-๕
ส่วนที่ ๒ แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ ปีงบประมาณ ๒๕๖๓	๖
๒.๑ วิสัยทัศน์	๖
๒.๒ พันธกิจ	๖
๒.๓ โครงการที่กองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพรได้รับจัดสรรเงิน งบประมาณ ปีงบประมาณ ๒๕๖๓	๖
๒.๓.๑ งบประมาณกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก (งบดำเนินงาน)	๖
๒.๓.๒ งบประมาณกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก (งบกลางกรมฯ)	๖
๒.๓.๓ งบประมาณกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก (งบรายจ่ายอื่น)	๖
๒.๓.๔ งบประมาณกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย	๖
๒.๓.๕ เงินบำรุงกองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร	๖
ส่วนที่ ๓ สรุปภาพรวมการใช้จ่ายเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ(เงินบำรุง) ปีงบประมาณ ๒๕๖๓	๗
๓.๑ สรุปการใช้จ่ายเงินงบประมาณ (งบดำเนินงาน)	๗
๓.๒ สรุปการใช้จ่ายเงินงบประมาณ (งบกลางกรมฯ)	๘
๓.๓ สรุปการใช้จ่ายเงินงบประมาณ (งบรายจ่ายอื่นๆ)	๘
๓.๔ สรุปการใช้จ่ายเงินนอกงบประมาณจากกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย	๘
๓.๕ สรุปการใช้จ่ายเงินนอกงบประมาณจากเงินบำรุงกองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร	๘
ส่วนที่ ๔ สรุปผลการดำเนินงานโครงการ ปีงบประมาณ ๒๕๖๓	๙
๔.๑ สรุปผลการดำเนินโครงการ (งบดำเนินงาน)	๙
๔.๑.๑ โครงการพัฒนาหน่วยงานกองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร(Fixed Cost)	๙
๔.๑.๒ โครงการพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสมุนไพรไทยแลนด์ ๔.๐ ให้มีคุณภาพในระดับสากล	๙-๑๓
๔.๑.๓ โครงการผลิตตำรับยาแผนไทยที่มีกัญชาปรุงผสม ๑๖ ตำรับ ตามกรรมวิธีการ ปรุงยาแผนโบราณและการผลิตน้ำมันกัญชาจากตำรับยาหม้อพื้นบ้าน	๑๓-๑๗
๔.๑.๔ โครงการนำร่องผลิตตำรับเม็ดตาโอสถเพื่อการใช้ในสถานบริการของรัฐ	๑๗-๑๙
๔.๑.๕ โครงการจัดทำข้อมูลวิชาการ การกล่าวอ้างทางสุขภาพ (Health Claims) สมุนไพรไทย สำหรับผลิตภัณฑ์สุขภาพ (ที่ไม่ใช่ยาฯ)	๑๙-๒๔
๔.๒ สรุปการใช้จ่ายเงินงบประมาณ (งบกลางกรมฯ)	๒๔
๔.๒.๑ โครงการผลิตสารสกัดฟ้าทะลายโจรเพื่อใช้ในการป้องกันและบำบัด	๒๔-๒๗

๔.๒.๒ โครงการแผนการผลิตแอลกอฮอล์เจลผสมสารสกัดมะขามป้อม เพื่อใช้ล้างมือ ป้องกันไวรัสโคโรนา (Corona-๑๙)	๒๗-๒๙
๔.๓ สรุปการใช้จ่ายเงินงบประมาณ (งบรายจ่ายอื่น)	
๔.๓.๑ โครงการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์สมุนไพรสู่ตลาดสากล ภายใต้โครงการ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์	๓๐-๓๕
๔.๔ สรุปการใช้จ่ายเงินนอกงบประมาณจากกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย	๓๕-๓๙
๔.๔.๑ โครงการวิจัยการพัฒนาตำรับยาน้ำมันสนันไตรภพ ตำรับยาทาดิสีดวง ทวารหนัก/โรคผิวหนัง และเครื่องยากลางปรุงสูตรผสมกัญชา ตามกรรมวิธีการปรุงยาแผนโบราณ เพื่อใช้ในทางการแพทย์แผนไทย	
๔.๕ สรุปผลการรับคณะศึกษาดูงานประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓	๓๙-๔๒
๔.๖ สรุปข้อมูลการรับนักศึกษาฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพ	๔๒-๔๓
๔.๗ สรุปจำนวนผู้ที่ขอรับคำปรึกษาในการพัฒนาผลิตภัณฑ์	๔๔-๔๗
๔.๘ สรุปผลการดำเนินงานรายได้-ค่าใช้จ่ายประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓	๔๘

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานกองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร

๑.๑ สถานที่ตั้ง

เลขที่ ๑๑๗ อาคาร Biotec Pilot Plant อุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย ตำบลคลองหนึ่ง
อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ๑๒๑๒๐ โทรศัพท์ : ๐ ๒๕๖๔ ๗๘๘๙, ๐ ๒๕๕๐ ๐๒๘๑
Website: <https://tdc.dtam.moph.go.th/> E-mail: tdc.dtam@hotmail.com

๑.๒ ประวัติความเป็นมากองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร

เริ่มจากชื่อแรกที่ตั้งคือ “ศูนย์พัฒนายาไทยและสมุนไพร” เป็นหน่วยงานในสังกัดสถาบันการแพทย์แผนไทย กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ภายใต้ความร่วมมือระหว่างกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข กับ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านสารสกัดสมุนไพรระดับกึ่งอุตสาหกรรม (Pilot Scale) ก่อนเข้าสู่ขั้นตอนของกระบวนการผลิตในระดับอุตสาหกรรม (Industrial Scale) ซึ่งเป็นการศึกษาศักยภาพและต้นทุนการผลิตสารสกัดสมุนไพร ในการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ใช้ในธุรกิจบริการสุขภาพ เพื่อการพัฒนาภูมิปัญญาไทยและสมุนไพรให้เกิดคุณค่าและมูลค่าทางเศรษฐกิจ

ถัดมาในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ได้มีการส่งเสริมให้มีการใช้สมุนไพรเพื่อการพึ่งพาตนเอง ส่งเสริมสถานบริการสาธารณสุขใช้ยาสมุนไพรไทยในการรักษาผู้มารับบริการพัฒนาให้ยาสมุนไพรผ่านกระบวนการผลิตที่ได้มาตรฐาน และเข้าสู่บัญชียาหลักแห่งชาติเพิ่มมากขึ้น โดยมีกระบวนการพัฒนาตลอดสายการพัฒนา(Value Chain) ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ รวมถึงพัฒนาผลิตภัณฑ์สุขภาพให้มีคุณภาพ มาตรฐาน สามารถแข่งขันได้ในประเทศกลุ่มอาเซียน (ASEAN) จึงเกิดแนวคิดในการจัดตั้งหน่วยงานซึ่งมีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมสมุนไพรตามยุทธศาสตร์ด้านพัฒนาผลิตภัณฑ์ และสมุนไพร เพื่อสนับสนุนการเกิดพระราชบัญญัติสมุนไพรแห่งชาติ มีการบริหารจัดการตั้งแต่ปัจจัยการผลิต เพิ่มศักยภาพการแข่งขัน (คุณภาพ/ความปลอดภัย/ความเชื่อมั่น) ตั้งแต่การรวมกลุ่มของเกษตรกร (ป่าชุมชน) และลดต้นทุนปัจจัยการผลิตร่วมสนับสนุนพันธุ์ที่ดีจากฐานผลิตเมล็ดพันธุ์ชุมชนและการใช้พื้นที่โซนนิ่งโดยบูรณาการร่วมกันกับหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนั้น ต้องดำเนินการเรื่องการวิจัยพัฒนา สร้างองค์ความรู้ ระบบการส่งเสริม OTOP /SME การพัฒนาบุคลากร ตั้งแต่ผู้นำนักวิชาการ ผู้ประกอบการและ SMART FARMER ลดการสูญเสีย โดยการพัฒนาเทคโนโลยี เครื่องจักรกล สถานที่เก็บโกดัง เพื่อเพิ่มมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและสร้างคุณค่าของนวัตกรรมสมุนไพรและผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ ศูนย์พัฒนายาแผนไทยและสมุนไพรจึงได้เปลี่ยนสถานะเป็น “ศูนย์พัฒนายาแผนไทยและสมุนไพรแห่งชาติ” โดยเป้าหมายในการสร้างเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็งและเกิดความยั่งยืน ลดปัญหาขาดแคลนสมุนไพร มีนวัตกรรมด้านสมุนไพรสู่ประชาคมโลก และดำเนินงานด้านส่งเสริมการตลาด โดยการสร้างคุณค่าเพื่อเพิ่มมูลค่าสู่ตลาดโลก ผ่านกลไกภูมิปัญญาไทยด้านสมุนไพรและยาแผนไทยเพื่อความมั่นคง มั่งคั่งของชาติไทย

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาการและการบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก โดยส่งเสริมและพัฒนาการวิจัย การจัดระบบความรู้ พัฒนาแหล่งผลิตและผลิตภัณฑ์สมุนไพร คຸ້ມครอง อนุรักษ์ และส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เพื่อนำไปใช้ในระบบบริการสุขภาพอย่างมีคุณภาพ ปลอดภัย และเป็นทางเลือกให้แก่ประชาชนในการดูแลสุขภาพ และตามกฎหมายกระทรวง เรื่อง แบ่งส่วนราชการกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยให้แบ่งส่วนราชการกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก **จึงเป็นที่มาของการจัดตั้ง “กองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร”**

โดยมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตรวจสอบ และพัฒนายาแผนไทยและผลิตภัณฑ์สมุนไพร ให้มีคุณภาพมาตรฐาน

(๒) ศึกษา วิจัย และพัฒนาเทคนิคกระบวนการสกัดสมุนไพร รวมทั้งให้บริการผลิตสารสกัดจากสมุนไพร ยาแผนไทย และผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสม

(๓) พัฒนาระบบแบบด้านการแปรรูปวัตถุดิบสมุนไพรด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสม รวมทั้งโรงงานผลิตยาแผนไทยและผลิตภัณฑ์สมุนไพรตามหลักเกณฑ์และวิธีการผลิตที่ดี

(๔) พัฒนาระบบการให้บริการเบ็ดเสร็จ รวมทั้งให้คำปรึกษาในด้านการแปรรูปวัตถุดิบการผลิตสารสกัดสมุนไพร การผลิตยาแผนไทย การรับรองคุณภาพ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๕) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

๑.๓ โครงสร้างองค์กร

๑.๔ อัตรากำลังกองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพรประจำปี ๒๕๖๓

๑.๔.๑ ตารางแสดงจำนวนบุคลากร จำแนกประเภทตามการจ้าง ประจำปี ๒๕๖๓

ประเภทการจ้าง	จำนวน (คน)
- ข้าราชการ	๑๐
- พนักงานราชการ	๕
- พนักงานกระทรวงสาธารณสุข	๐
- ลูกจ้างชั่วคราว (เงินบำรุง)	๑
- ลูกจ้างเหมาบริการ (งบกรมฯ)	๗
- ลูกจ้างเหมาบริการ (เงินโครงการ)	๑๓
รวม	๓๖

๑.๔.๒ ตารางแสดงจำนวนบุคลากร จำแนกประเภทตามตำแหน่ง ประจำปี ๒๕๖๓

ประเภทตามตำแหน่ง	จำนวน (คน)
ข้าราชการ	
- เกสซ์กรชำนาญการพิเศษ	๑
- นายแพทย์ชำนาญการพิเศษ	๑
- นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	๑
- นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการ	๒
- นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ	๑
- นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ	๒
- เกสซ์กรชำนาญการ	๑
- เกสซ์กรปฏิบัติการ	๑

ประเภทตามตำแหน่ง	จำนวน (คน)
พนักงานราชการ	
- นักวิชาการพัสดุ	๑
- นักจัดการงานทั่วไป	๑
- แพทย์แผนไทย	๓
ลูกจ้างเหมาจากงบกรมฯ	๑
- เจ้าพนักงานธุรการ	๒
- นักวิทยาศาสตร์	๑
- แม่บ้าน	๓
- คนขับรถ	
ลูกจ้างเงินบำรุง	
- นักจัดการงานทั่วไป	๑
ลูกจ้างเงินโครงการ ฯ	
- ผู้ประสานงานโครงการ ๓ คน	๓
- นักจัดการงานทั่วไป ๒ คน	๒
- ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่พัสดุ	๒
- นักวิทยาศาสตร์	๓
- แพทย์แผนไทย	๑
- พนักงานแปรรูปสมุนไพร	
รวม	๓๖

ส่วนที่ ๒ แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ ปีงบประมาณ 2563

๒.๑ วิสัยทัศน์

“Thai Herbal, Our Passion” มุ่งมั่นพัฒนาสมุนไพรไทย ความไฝ่ฝันของเรา

๒.๒ พันธกิจ

“พัฒนาสมุนไพรไทยให้เป็นหลักประกันสุขภาพและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล”

๒.๓ งบประมาณที่กองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพรได้รับจัดสรรในปีงบประมาณ ๒๕๖๓

๒.๓.๑ งบประมาณกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก (งบดำเนินงาน)

- ๑) โครงการพัฒนาหน่วยงานกองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร (Fixed cost)
- ๒) โครงการพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสมุนไพรไทยแลนด์ ๔.๐ ให้มีคุณภาพในระดับสากล รหัสโครงการ ๖๓๒๓๒๑๑๑๔๖๐๒ รหัสกิจกรรม (๐๓๒๑๖)
- ๓) โครงการผลิตตำรับยาแผนไทยที่มีกัญชาปรุงผสม ๑๖ ตำรับ ตามกรรมวิธีการปรุงยาแผนโบราณและการผลิตน้ำมันกัญชาจากตำรับยาหม้อพื้นบ้าน รหัสโครงการ ๖๓๒๓๒๑๑๑๔๖๐๓ รหัสกิจกรรม (๐๓๒๑๖)
- ๔) โครงการนำร่องผลิตตำรับเมตตาโอสถเพื่อการใช้ในสถานบริการของรัฐ รหัสโครงการ ๖๓๒๓๒๑๑๒๔๖๐๕ รหัสกิจกรรม (๐๓๒๑๖)
- ๕) โครงการจัดทำข้อมูลวิชาการ การกล่าวอ้างทางสุขภาพ (Health Claims) สมุนไพรไทย สำหรับผลิตภัณฑ์สุขภาพ (ที่ไม่ใช่ยา) เสนอต่อคณะกรรมการผลิตภัณฑ์ ตาม พ.ร.บ.ผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ.๒๕๖๒ รหัสโครงการ ๖๓๒๓๒๔๑๒๔๖๐๔ รหัสกิจกรรม(๐๓๒๑๖)

๒.๓.๒ งบประมาณกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก (งบกลางกรมฯ)

- ๑) โครงการผลิตสารสกัดฟ้าทะลายโจรเพื่อใช้ในการป้องกันและบำบัด COVID-๑๙ (ใช้งบกลางกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ปีงบประมาณ ๒๕๖๓)
- ๒) โครงการแผนการผลิตแอลกอฮอล์เจลผสมสารสกัดมะขามป้อม เพื่อใช้ล้างมือป้องกันไวรัสโคโรนา

๒.๓.๓ งบประมาณกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก (งบรายจ่ายอื่น)

- ๑) โครงการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์สมุนไพรสู่ตลาดสากล ภายใต้โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ รหัสโครงการ ๒๑๐๐๕๔๓๗๑๒๗๐๙๐๐๑ รหัสกิจกรรม(๙๙๙๙๙)

๒.๓.๔ งบประมาณกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย (เงินนอกงบประมาณ)

๑. โครงการวิจัยการพัฒนาตำรับยาน้ำมันสนันไตรภพ ตำรับยาทวาริตสีดวงทวารหนัก/โรคผิวหนัง และเครื่องยาปรุงสุตรผสมกัญชา ตามกรรมวิธีการปรุงยาแผนโบราณเพื่อใช้ในทางการแพทย์แผนไทย

๒.๓.๕ เงินบำรุงกองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร (เงินนอกงบประมาณ)

- ๑) โครงการเงินนอกงบประมาณ (เงินบำรุง) กองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓

ส่วนที่ ๓ สรุปภาพรวมการใช้จ่ายเงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณ ปีงบประมาณ 2563

๓.๑ สรุปการใช้จ่ายเงินงบประมาณ (งบดำเนินงาน)

โครงการ	เงินประจำงวด	โอนเบิกแทน	เพิ่ม/ลด	เบิก	เงินกันเหลือในปี	คงเหลือ
๑) โครงการพัฒนาหน่วยงาน กองพัฒนายาแผนไทยและ สมุนไพร (Fixed cost)	๑๘๐,๐๐๐	-	๑๒๕,๘๙๙.๒๔	๓๐๕,๘๙๙.๒๔	-	๐
๒) โครงการพัฒนามาตรฐาน ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สมุนไพรไทยแลนด์ ๔.๐ ให้มีคุณภาพในระดับสากล รหัสโครงการ ๖๓๒๓๒๑๑๑๔๖๐๒ รหัสกิจกรรม (O๓๒๑๖)	๓๒๔,๕๐๐	-	-	๓๒๔,๕๐๐	-	๐
๓) โครงการผลิตตำรับยาแผน ไทยที่มีกัญชาปรุงผสม ๑๖ ตำรับ ตามกรรมวิธีการ ปรุงยาแผนโบราณและ การผลิตน้ำมันกัญชาจาก ตำรับยา หมอพื้นบ้าน รหัสโครงการ ๖๓๒๓๒๑๑๑๔๖๐๓ รหัสกิจกรรม (O๓๒๑๖)	๒๕,๐๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐,๐๐๐	(๖,๑๒๖,๑๖๒.๕๖)	๙๕๐,๐๐๐.๐๐	๑,๖๙๘,๒๐๐.๒๔	๐
๔) โครงการนำร่องผลิตตำรับ เมตตาโอสถเพื่อการใช้ใน สถานบริการของรัฐ รหัสโครงการ ๖๓๒๓๒๑๑๒๔๖๐๕ รหัสกิจกรรม (O๓๒๑๖)	๑,๙๙๙,๙๘๑.๘ ๖	-	-	๑,๙๙๙,๙๘๑.๘๖	-	๐
๕) โครงการจัดทำข้อมูล วิชาการ การกล่าวอ้างทาง สุขภาพ (Health Claims) สมุนไพรไทย สำหรับ ผลิตภัณฑ์สุขภาพ (ที่ไม่ใช่ ยาฯ) รหัสโครงการ ๖๓๒๓๒๔๑๒๔๖๐๔ รหัสกิจกรรม (O๓๒๑๖)	๑๐๐,๐๐๐	-	-	๑๐๐,๐๐๐	-	๐

๓.๒ สรุปการใช้จ่ายเงินงบประมาณ (งบกลางกรมฯ)

โครงการ	เงินประจำงวด	เบิก	คงเหลือ
๑) โครงการผลิตสารสกัดฟ้าทะลายโจร เพื่อใช้ในการป้องกันและบำบัด COVID-๑๙	๓๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๐
๒) โครงการแผนการผลิตแอลกอฮอล์เจลผสมสารสกัดมะขามป้อม เพื่อใช้ล้างมือป้องกันไวรัสโคโรน่า	๗๐๐,๐๐๐	๗๐๐,๐๐๐	๐

๓.๓ สรุปการใช้จ่ายเงินงบประมาณ (งบรายจ่ายอื่นๆ)

โครงการ	เงินประจำงวด	โอนเบิกแทน	เพิ่ม/ลด	เบิก	คงเหลือ
๑) โครงการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์สมุนไพรสู่ตลาดสากล ภายใต้โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ รหัสโครงการ ๒๑๐๐๕๕๓๗๑๒๗๐๙๐๐๑ รหัสกิจกรรม(๙๙๙๙๙๙)	๓๔,๐๔๘,๓๔๖	-	(๖๓๓,๑๑๑)	๓๓,๓๘๑,๒๓๕	๓๓,๙๓๒

๓.๔ สรุปการใช้จ่ายเงินนอกงบประมาณจากกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

ชื่อโครงการ/กิจกรรม (เงินกองทุน)	งบประมาณปี ๒๕๖๑		
	ที่ได้รับ	เบิกจ่าย	คงเหลือ
๑) โครงการวิจัยการพัฒนารับยาน้ำมันสนันไตรภพ ตำรับยาหาริตสีดวงทวารหนัก/โรคผิวหนัง และเครื่องยากลางปรุงรสสูตรผสมกัญชาตามกรรมวิธีการปรุงยาแผนโบราณเพื่อใช้ในทางการแพทย์แผนไทย	๑,๔๙๑,๐๙๕	๑,๔๙๑,๐๙๕	๐

๓.๕ สรุปการใช้จ่ายเงินนอกงบประมาณจากเงินบำรุงกองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร

ชื่อโครงการ/กิจกรรม(เงินบำรุง)	งบประมาณ(เงินบำรุง)ปี ๒๕๖๓		
	ที่ขออนุมัติ	เบิกจ่าย	คงเหลือ
๑) โครงการเงินนอกงบประมาณ (เงินบำรุง) กองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพรประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓	๔,๒๐๓,๖๐๐	๒,๓๓๒,๙๖๔.๒๗	๑,๘๗๐,๖๓๕.๓๓

ส่วนที่ ๔ สรุปผลการดำเนินงานโครงการ ปีงบประมาณ 2563

๔.๑ สรุปผลการดำเนินโครงการ (งบดำเนินงาน)

๔.๑.๑ โครงการพัฒนาหน่วยงานสำนักงานพัฒนาระบบบริการด้านการแพทย์ผสมผสาน (Fixed cost) ได้รับจัดสรรจากงบกลางกรมฯ ๓๐๕,๘๙๙.๒๔ บาท (สามแสนห้าพันแปดร้อยเก้าสิบแปดบาท ยี่สิบสี่สตางค์)

๔.๑.๒ โครงการพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสมุนไพรไทยแลนด์ ๔.๐ ให้มีคุณภาพในระดับสากล รหัสโครงการ๖๓๒๓๒๑๑๔๖๐๒ รหัสกิจกรรม(O๓๒๑๖)

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นายวิฑูรย์ ยวงสะอาด ตำแหน่ง นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อขับเคลื่อนมาตรฐานสารสกัดสมุนไพรที่มีคุณภาพและยกระดับมาตรฐานสารสกัดและน้ำมันหอมระเหยให้เป็นที่ยอมรับ
๒. จัดทำร่างมาตรฐานสารสกัดสมุนไพร

เป้าหมาย

๑. เป้าหมายเชิงผลผลิต (Output)
 - มาตรฐานสารสกัดสมุนไพร ๓ ชนิด ได้แก่ น้ำมันตะไคร้หอม สารสกัดอัญชัน สารสกัดมะขามป้อม
๒. เป้าหมายเชิงผลลัพธ์ (Outcome)
 - เพื่อลดการนำเข้าสารสกัดสมุนไพรจากต่างประเทศ
 - เพิ่มส่งเสริมเกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพรให้มีรายได้เพิ่มขึ้น
 - เพื่อให้เกิดการเจรจาต่อรองที่ง่ายและรวดเร็วในการส่งออกสารสกัดสมุนไพร

กิจกรรม

๑. ขออนุมัติแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำร่างมาตรฐาน
๒. ประชุมเชิงปฏิบัติการ/ brainstorming แนวทางดำเนินและรูปแบบในการจัดทำร่างมาตรฐาน
๓. จัดทำร่างมาตรฐานสารสกัดสมุนไพร
๔. ทดลองสกัดสารสกัดในระดับ pilot scale
๕. ประชุมเชิงปฏิบัติการ ประชาพิจารณ์ร่างมาตรฐานสารสกัดสมุนไพร

รูปที่ ๑ ลงพื้นที่สำรวจแหล่งเพราะปลูก จังหวัดเชียงใหม่

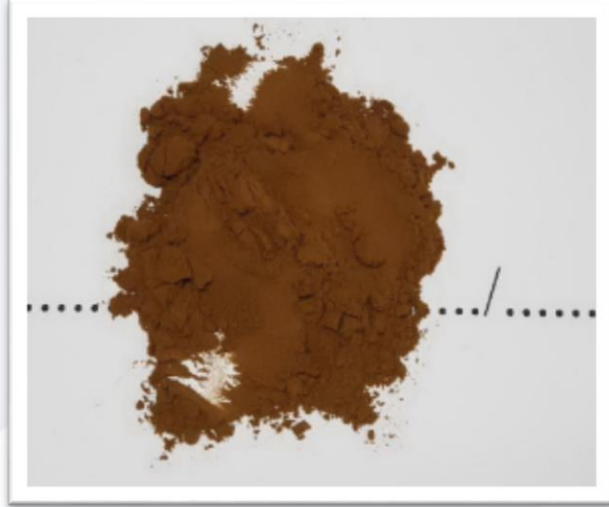

รูปที่ ๒ การสกัดน้ำมันหอมระเหยจากตะไคร้หอม

ภาพกิจกรรม

รูปที่ ๓ สารสกัดอัญชันที่ผลิตโดย
กองพัฒนาแผนไทยและสมุนไพร

รูปที่ ๔ สารสกัดมะขามป้อมที่ผลิตโดย
กองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร

รูปที่ ๕ การประชุมออนไลน์คณะทำงาน

รูปที่ ๖ การประชุมคณะทำงานอนุ กว.

ผลการดำเนินงานร่วมกับสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

กว.รายสาขา คณะที่ ๓๔ โดยสังเขป (แผน ๙ เรื่อง - ออกประกาศแล้ว ๓ เรื่อง / เตรียมเสนอ กมอ. ๕ เรื่อง / ยกไปดำเนินการปี ๒๕๖๔ - ๑ เรื่อง)

๑. ออกประกาศแล้ว จำนวน ๓ เรื่อง

๑.๑ น้ำมันหอมระเหยตะไคร้หอมศรีลังกา (ประกาศราชกิจจานุเบกษาแล้ว มอก.๓๐๒๐-๒๕๖๓)

๑.๒ น้ำมันหอมระเหยตะไคร้หอมชวา (ประกาศราชกิจจานุเบกษาแล้ว มอก.๓๐๓๑-๒๕๖๓)

๑.๓ สารสกัดกระชายดำผง (ประกาศราชกิจจานุเบกษาแล้ว มอก.๓๐๑๓-๒๕๖๒)

๒. เตรียมเสนอกมอ จำนวน ๕ เรื่อง

๒.๑ น้ำมันหอมระเหยโหระพา (มอก.๒๐๘๐-๒๕XX;เตรียมเสนอ กมอ. ในเดือนกันยายน ๒๕๖๓)

๒.๒ สารสกัดกระเจี๊ยบแดงผง (มอก.๓๐๘๒-๒๕XX;เสนอ กมอ. ในเดือนกันยายน ๒๕๖๓)

๒.๓ สารสกัดบัวบกผง (มอก.๓๐๘๓-๒๕XX;เสนอ กมอ. ในเดือนกันยายน ๒๕๖๓)

๒.๔ สารสกัดน้ำมันกฤษณา (มอก.๓๐๘๙-๒๕XX;เสนอ กมอ. ในเดือนกันยายน ๒๕๖๓)

๒.๕ สารสกัดดอกอัญชันผง (มอก.๓๑๐๐-๒๕XX;เตรียมเสนอ กมอ. ในเดือนกันยายน ๒๕๖๓)

๓. ยกยอดไปปี ๒๕๖๔ จำนวน ๒ เรื่อง

๓.๑ สารสกัดบุกผง (รอผลวิเคราะห์ทดสอบ-ยกไปดำเนินการต่อในปีงบประมาณ ๒๕๖๔)

๓.๒ สารสกัดมะขามป้อมผง (รอผลพิจารณาพิจารณา)

ปัญหาและอุปสรรค

๑. การสุ่มตัวอย่างวัตถุดิบสมุนไพรเพื่อนำมาทำสารสกัดไม่สามารถควบคุมวิธีการเก็บเกี่ยวและการแปรรูปได้
๒. งบประมาณที่ได้รับมีจำกัดไม่เพียงพอจัดทำข้อมูลแบบเต็มรูปแบบ การจัดประชุมคณะทำงานโดยเชิญผู้ทรงความรู้และวิทยากรในการเข้าให้ข้อมูลและร่วมกำหนดร่างมาตรฐาน และชี้แจงและพิจารณาผลการทดสอบสารสกัดทำได้น้อยครั้ง
๓. ในการทดสอบสารสกัดบางประเภทจำเป็นต้องใช้สารมาตรฐานหรือเทคนิคเฉพาะในการตรวจสอบ

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรปรับเปลี่ยนงบประมาณเพื่อความเหมาะสมในการทำงานสารสกัดในแต่ละรอบ

สรุปผลการดำเนินโครงการ

ผลการดำเนินงานเกิดร่างมาตรฐานที่ใช้ในการเวียนเพื่อหาข้อสรุปในการดำเนินการสู่การออกมาตรฐานสารสกัดสามารถได้

๑. ร่างมาตรฐานสารสกัดอัญชัน
๒. ร่างมาตรฐานสารตะไคร้หอม
๓. ร่างมาตรฐานสารมะขามป้อม

การดำเนินโครงการ

- ยুক্তโครงการ เหมือนเดิมทุกประการ
 ดำเนินโครงการต่อไป ปรับปรุงแก้ไข

๔.๑.๓ โครงการผลิตตำรับยาแผนไทยที่มีกัญชาปรุงผสม ๑๖ ตำรับ ตามกรรมวิธีการปรุงยาแผนโบราณ และการผลิตน้ำมันกัญชาจากตำรับยาหม้อพื้นบ้าน รหัสโครงการ ๒๓๒๓๒๑๑๔๖๐๓ รหัสกิจกรรม (O๓๒๑๖)

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นายวิฑูรย์ ยวงสะอาด ตำแหน่ง นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการ
นางสาวธีรารัตน์ สันทร่าย ตำแหน่ง เกษัชกรปฏิบัติการ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อผลิตตำรับยาแผนไทยที่มีกัญชาปรุงผสม กลุ่ม ก ๑๖ ตำรับ ตามกรรมวิธีการปรุงยาแผนโบราณ ที่มีคุณภาพตามข้อกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ยาสำเร็จรูปกัญชา
๒. เพื่อศึกษาลักษณะทางกายภาพ เคมี และเชื้อจุลชีพ ตลอดจนศึกษาความคงสภาพสถานะแรงและระยะยาว
๓. เพื่อกำหนดแนวทางการเก็บรักษา สภาพการเก็บรักษา และอายุการเก็บรักษาของตำรับยาแผนไทยที่มีกัญชาปรุงผสม กลุ่ม ก ๑๖ ตำรับ ได้อย่างเหมาะสม
๔. เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ทางการแพทย์แผนไทย ตลอดจนส่งต่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและโรงพยาบาลสังกัดกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกใช้ในการศึกษาวิจัยทางคลินิก
๕. เพื่อวิจัยพัฒนาน้ำมันกัญชาจากตำรับยาหม้อพื้นบ้าน ระดับห้องปฏิบัติการ (Laboratory scale) ตามกรรมวิธีการปรุงยาตามสูตรที่กำหนด เพื่อใช้ศึกษา ตรวจสอบ และควบคุมคุณภาพของน้ำมันกัญชาที่ได้
๖. เพื่อดำเนินการผลิตน้ำมันกัญชาจากตำรับยาหม้อพื้นบ้าน ในระดับกึ่งอุตสาหกรรม หรือในระดับอุตสาหกรรม การเลือกใช้เทคโนโลยี เครื่องจักร กรรมวิธีการผลิตที่ได้ประสิทธิภาพ รวดเร็ว และมีความปลอดภัยสูงสุดต่อไป
๗. เพื่อศึกษาปริมาณสารสำคัญ ความคงสภาพในเชิงคุณภาพ การกำหนดมาตรฐานการผลิตและความปลอดภัยที่เป็นประโยชน์ต่อบุคลากรทางการแพทย์ และผู้ป่วย ตลอดจนใช้กำหนดแนวทางในการเก็บรักษาเพื่อบริหารยาได้อย่างเหมาะสม

กิจกรรม

กิจกรรมที่ ๑ การผลิตตำรับยาแผนไทยที่มีกัญชาปรุงผสม ๑๖ ตำรับ

๑. วางแผนการดำเนินการ เพื่อกำหนดแนวทางในการดำเนินงานในการผลิตตำรับยาแผนไทยที่มีกัญชาเป็นองค์ประกอบในรูปแบบมาตรฐานวิธีปฏิบัติในการผลิตและการควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์ยาสำเร็จรูป หมายเลขเอกสาร SOP-TDC-RMC -๐๑ ถึง SOP-TDC-RMC-๐๕ และ SOP-TDC-PC ตามลำดับ

๒. ยื่นขออนุญาตผลิตและครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๕ ในการผลิตตำรับยาแผนไทยที่มีกัญชาเป็นองค์ประกอบตามหนังสือสำคัญสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เลขที่ ๑๓/๒๕๖๒ และ ๒๗/๒๕๖๒ ตามลำดับ
๓. การผลิตตำรับยาแผนไทยที่มีกัญชาเป็นองค์ประกอบ โดยได้รับการสนับสนุนวัตถุดิบกัญชาจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ได้แก่ วัตถุดิบกัญชาสด จำนวน ๑๔.๔๕ กิโลกรัม และวัตถุดิบกัญชาแห้ง ๘๗.๑๙ กิโลกรัม ซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดมาตรฐานวัตถุดิบ และได้ดำเนินการผลิตตำรับยาโดยกรรมวิธีการปรุงยาแผนโบราณ จำนวน ๑๖ ตำรับ สำหรับผู้ป่วย ๕๐๐ ราย ได้แก่ ๑) ตำรับยาสุขไสยาสน์ ๒) ตำรับยาทำลายพระสุเมรุ ๓) ตำรับยาแก้ลมแก้เส้น ๔) ตำรับยาไพสาลี ๕) ตำรับยาอโยสาลี ๖) ตำรับยาแก้โรคนิ่ว ๗) ตำรับยาแก้ลมขึ้นเบื้องสูง ๘) ตำรับยาแก้ลมไม่หลับ/แก้ไข้หอมเหลือง ๙) ตำรับยาน้ำมันสนั่นไตรภพ ๑๐) ตำรับยาโรคผิวหนังและริดสีดวงทวาร ๑๑) ตำรับยาทัพยาคิคุณ ๑๒) ตำรับยาอัมฤตโอสถ ๑๓) ตำรับยาสันฆฆาต กร่อนแห้ง ๑๔) ตำรับยาอัคคินิวคณะ ๑๕) ตำรับยาแก้ลมเนาวนารีวาโย ๑๖) ตำรับยาไฟอาวุธ และส่งตรวจวิเคราะห์คุณภาพผลิตภัณฑ์ยาสำเร็จรูปในด้านลักษณะทางกายภาพ เคมีและจุลชีพ โดย บริษัท ห้องปฏิบัติการกลาง (ประเทศไทย) จำกัด
๔. ประสานงานบริหารจัดการกระจายยาให้กับสถานบริการของรัฐที่ได้รับอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษในประเภทที่ ๕

ภาพที่ ๑ กระบวนการผลิตตำรับยาแผนไทยที่มีกัญชาปรุงผสม ๑๖ ตำรับ

กิจกรรมที่ ๒ การผลิตน้ำมันกัญชาจากตำรับยาหมอฟันบ้านตามกรรมวิธีการปรุงยาที่กำหนด

๑. วางแผนการดำเนินการ เพื่อกำหนดแนวทางในการดำเนินงานในการผลิตน้ำมันกัญชา DTAM GANJA OIL (DEJA FORMULA) ขนาดบรรจุ ๕ มิลลิลิตร สำหรับรองรับงานวิจัยกัญชาทางการแพทย์แผนไทย และขนาด ๑๐ มิลลิลิตร สำหรับรองรับการใช้ในการบริหารยาในช่องทางพิเศษ ในรูปแบบมาตรฐานวิธีปฏิบัติในการผลิตและการควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์ ยาสำเร็จรูป หมายเลขเอกสาร SOP-TDC-RMC -๐๑ ถึง SOP-TDC-RMC-๐๕ และ SOP-TDC-PC ตามลำดับ
๒. ยื่นขออนุญาตผลิตและครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๕ ในการผลิตน้ำมันกัญชา DTAM GANJA OIL (DEJA FORMULA) ขนาดบรรจุ ๕ มล. และ ๑๐ มล. ตามหนังสือสำคัญสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เลขที่ ๑๓/๒๕๖๒ และ ๒๗/๒๕๖๒ ตามลำดับ

๓. การผลิตตำรับน้ำมันกัญชาได้รับการสนับสนุนวัตถุดิบกัญชาจากสำนักงาน ป.ป.ส. จำนวน ๘๘๗.๑๖ กิโลกรัม และได้ดำเนินการผลิตตำรับน้ำมันกัญชาโดยดำเนินการแปรรูปวัตถุดิบกัญชา และสกัดด้วยน้ำมันมะพร้าวสกัดเย็นที่ความเข้มข้น ๑๐%w/v ในขนาดบรรจุ ๕ มล. และ ๑๐ มล. แล้ว โดยขนาดบรรจุ ๕ มล. สำหรับรองรับงานวิจัยกัญชาทางการแพทย์แผนไทย ได้ผลิตแล้วทั้งสิ้น ๓๐๐,๑๕๐ ขวด และบริหารจัดการกระจายยาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๓๐ แห่ง จำนวน ๒๘๓,๔๐๐ ขวด (ณ วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๓) ได้แก่ ๑) รพ.การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน ๑๙๗,๕๕๐ ขวด ๒) รพ.ศรีประจันต์ ๒๑,๐๐๐ ขวด ๓) รพ.วานรนิวาส ๑๑,๑๕๐ ขวด ๔) รพ.ดอนตูม ๗,๙๕๐ ขวด ๕) รพ.หนองฉาง ๗,๔๕๐ ขวด ๖) รพ.ห้วยเกิ้ง ๒,๑๕๐ ขวด ๗) รพ.พระอาจารย์ฝั้นอาจาโร ๒,๑๕๐ ขวด ๘) รพ.ท่าฉาง ๓,๙๕๐ ขวด ๙) รพ.ป่าบอน ๒,๑๕๐ ขวด ๑๐) รพ.ร.เด่นชัย ๑,๙๕๐ ขวด ๑๑) รพ.บางกระทุ่ม ๘๕๐ ขวด ๑๒) รพ.ตากฟ้า ๙๕๐ ขวด ๑๓) รพ.พล ๑,๕๕๐ ขวด ๑๔) รพ.คูเมือง ๑,๙๕๐ ขวด ๑๕) รพ.พนา ๑,๑๕๐ ขวด ๑๖) รพ.นครไทย ๙๕๐ ขวด ๑๗) รพ.เถิน ๕๕๐ ขวด ๑๘) รพ.เฉลิมพระเกียรติฯ ระยอง ๙๕๐ ขวด ๑๙) รพ.หนองบัวลำภู ๑,๒๕๐ ขวด ๒๐) รพ.ร.เดชอุดม ๑,๔๐๐ ขวด ๒๑) รพ.ร.สว่างแดนดิน ๒,๑๕๐ ขวด ๒๒) รพ.สวนผึ้ง ๑๕๐ ขวด ๒๓) รพ.ศ.ราชบุรี ๖๐๐ ขวด ๒๔) รพ.ศ.บุรีรัมย์ ๖๐๐ ขวด ๒๕) รพ.ศ.ลำปาง ๖๐๐ ขวด ๒๖) รพ.ศ.สรรพสิทธิประสงค์ ๖๐๐ ขวด ๒๗) รพ.ศ.พุทธชินราช ๑,๒๐๐ ขวด ๒๘) รพ.ศ. สระบุรี ๖๐๐ ขวด ๒๙) รพ.ศ.ระยอง ๖๐๐ ขวด ๓๐) รพ.ศ.หาดใหญ่ ๑,๒๐๐ ขวด ส่วนขนาดบรรจุ ๑๐ มล. สำหรับรองรับการใช้ในการบริหารยาในช่องทางพิเศษ ได้ผลิตแล้วทั้งสิ้น ๑๕,๐๐๐ ขวด และบริหารจัดการกระจายยาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๗,๒๕๐ ขวด (ณ วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๓) และส่งตรวจวิเคราะห์คุณภาพผลิตภัณฑ์ยาสำเร็จรูปในด้านลักษณะทางกายภาพ เคมี และจุลชีพ โดย บริษัท ห้องปฏิบัติการกลาง (ประเทศไทย) จำกัด

ภาพที่ ๒ การผลิตตำรับน้ำมันกัญชาได้รับการสนับสนุนวัตถุดิบกัญชาจากสำนักงาน ป.ป.ส. จำนวน ๘๘๗.๑๖ กิโลกรัม

ภาพที่ ๓ การส่งมอบผลิตภัณฑ์น้ำกัญชา (ตำรับหมอเดชา) ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๓๐ แห่ง สำหรับรองรับงานวิจัยกัญชาทางการแพทย์แผนไทย

ภาพที่ ๔ แสดงขั้นตอนการผลิตน้ำมันกัญชา (ตำรับหมอเดชา)

ภาพที่ ๕ แสดงรูปแบบผลิตภัณฑ์น้ำมันกัญชา (ตำรับหมอเดชา ขนาดบรรจุ ๕ มล. และ ๑๐ มล. ตามลำดับ)

ปัญหาและอุปสรรค

๑ การได้รับสนับสนุนวัตถุดิบกัญชามีความล่าช้าไม่เป็นไปตามแผนงาน ทำให้การดำเนินงานผลิตตำรับยาแผนไทยที่มีกัญชาปรุงผสม ๑๖ ตำรับไม่เป็นไปตามแผนงาน

๒. วัตถุประสงค์กัญชาที่ได้รับไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ เนื่องจากผลผลิตที่ปลูกได้มีปริมาณน้อยและมีการปนเปื้อนของเชื้อราซึ่งจำเป็นต้องทำลายวัตถุประสงค์ดังกล่าว ทำให้ปริมาณตำรับยาแผนไทยที่มีกัญชาปรุงผสมที่ผลิตได้จำนวนน้อยกว่าแผนงาน

ข้อเสนอแนะ

๑. ผู้ผลิตปลูกควรดำเนินปลูกตามแผนงานที่กำหนด เพื่อให้แผนการส่งมอบวัตถุประสงค์กัญชาไม่เกิดความล่าช้า
๒. ผู้ผลิตปลูกควรระบุปริมาณผลผลิตที่ปลูก เก็บเกี่ยว และแปรรูปเบื้องต้น โดยอ้างอิงผลผลิตที่ได้จากการปฏิบัติงานจริง และควรมีการปลูกและเก็บเกี่ยวผลผลิตก่อนเดือนมิถุนายน – สิงหาคม เนื่องจากความชื้นจากสภาพภูมิอากาศมีผลต่อคุณภาพวัตถุประสงค์
๓. ควรมีการศึกษาความคงสภาพจากผลิตภัณฑ์ที่มีการเก็บ retained sample เพื่อขยายและกำหนดอายุของผลิตภัณฑ์ยาต่อไป

สรุปการดำเนินโครงการ

ได้ตำรับยาแผนไทยที่มีกัญชาปรุงผสม กลุ่ม ก ๑๖ ตำรับ และน้ำมันกัญชาจากตำรับยาหม้อพื้นบ้านที่มีคุณภาพตามข้อกำหนดมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ยาสำเร็จรูปกัญชา เพื่อส่งมอบผลิตภัณฑ์ดังกล่าวให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและโรงพยาบาลสังกัดกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เพื่อใช้ประโยชน์ทางการแพทย์แผนไทยและการวิจัยทางคลินิกต่อไป

การดำเนินโครงการ

☐ ยุติโครงการ	☐ เหมือนเดิมทุกประการ
☐ ดำเนินโครงการต่อไป	☒ ปรับปรุงแก้ไข

๔.๑.๔ โครงการนำร่องผลิตตำรับเมตตาโอสถเพื่อการใช้ในสถานบริการของรัฐ รหัสโครงการ ๖๓๒๓๒๑๒๔๖๐๕ รหัสกิจกรรม (๐๓๒๑๖)

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นายวิฑูรย์ ยวงสะอาด	ตำแหน่ง นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการ
นางสาวธีรารัตน์ สันทร่าย	ตำแหน่ง เกษัชกรปฏิบัติการ

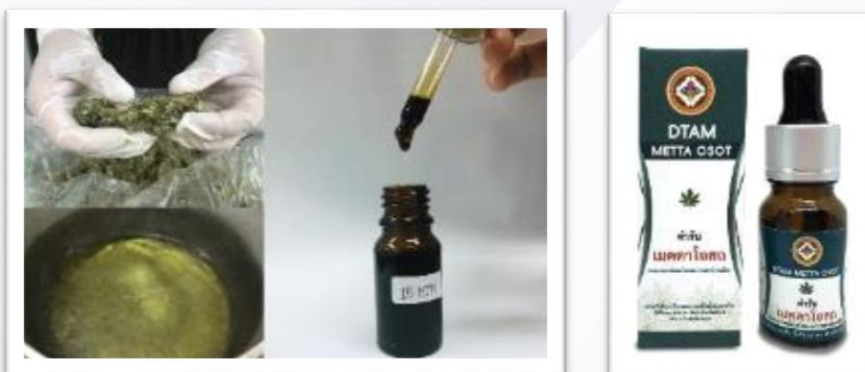
วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อผลิตตำรับเมตตาโอสถที่มีคุณภาพตรงตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ยาสำเร็จรูปกัญชาทางกายภาพ เคมี และจุลชีพ
- ๒) เพื่อสนับสนุนและให้บริการตำรับเมตตาโอสถให้เพียงพอต่อความต้องการของสถานบริการของรัฐ เพื่อใช้ประโยชน์ทางการแพทย์

๓) เพื่อศึกษาลักษณะทางกายภาพ เคมี และเชื้อจุลชีพ ตลอดจนศึกษาความคงสภาพสภาวะเร่งและระยะยาว สามารถกำหนดแนวทางการเก็บรักษา สภาวะการเก็บรักษา และอายุการเก็บรักษา ของตำรับเมตตาโอสถ ได้อย่างเหมาะสม

กิจกรรม

๑. วางแผนการดำเนินการ เพื่อกำหนดแนวทางในการดำเนินงานในการผลิตตำรับยาเมตตาโอสถ DTAM METTA OSOT ขนาดบรรจุ ๑๐ มิลลิลิตร สำหรับรองรับการใช้ในการบริหารยาในช่องทางพิเศษ ในรูปแบบมาตรฐานวิธีปฏิบัติในการผลิตและการควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์ ยาสำเร็จรูป หมายเลขเอกสาร SOP-TDC-RMC -๐๑ ถึง SOP-TDC-RMC-๐๕ และ SOP-TDC-PC ตามลำดับ
๒. ยื่นขออนุญาตผลิตและครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๕ ในการผลิตตำรับยาเมตตาโอสถ DTAM METTA OSOT ขนาดบรรจุ ๑๐ มิลลิลิตร ตามหนังสือสำคัญสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เลขที่ ๑๓/๒๕๖๒ และ ๒๗/๒๕๖๒ ตามลำดับ
๓. การผลิตตำรับยาเมตตาโอสถ DTAM METTA OSOT ได้รับการสนับสนุนวัตถุดิบกัญชา เป็นช่อดอกกัญชาแห้ง เพศเมีย สายพันธุ์หางกระรอก จากกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ชุมชนเพชรลานนา โดยการพัฒนาตำรับเมตตาโอสถด้วยการใช้ช่อดอกกัญชาเพศเมียเป็นวัตถุดิบหลัก นำมาสกัดด้วยวิธีการหมัก (maceration) ด้วย ethyl alcohol ๙๙% และนำไประเหยโดยให้ความร้อนที่ ๑๒๐ องศาเซลเซียส เพื่อให้ได้สารสกัดหยาบ (crude extract) และนำไปผสมในน้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ได้ต้องทำการประเมินคุณลักษณะทางด้านกายภาพ ด้านเคมี และด้านจุลชีพ เพื่อควบคุมและติดตามปริมาณสาระสำคัญในผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพและปลอดภัย ซึ่งผลิตแล้วทั้งสิ้น ๑,๗๓๐ ขวด และบริหารจัดการกระจายยาให้ รพ.การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน จำนวน ๓๐๐ ขวด (ณ วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๓) และส่งตรวจวิเคราะห์คุณภาพผลิตภัณฑ์ยาสำเร็จรูปในด้านลักษณะทางกายภาพ เคมี และจุลชีพ โดย บริษัท ห้องปฏิบัติการกลาง (ประเทศไทย) จำกัด

ภาพที่ ๖ แสดงขั้นตอนการผลิตตำรับยาเมตตาโอสถ DTAM METTA OSOT

ปัญหาและอุปสรรค

วัตถุดิบกัญชาที่ได้รับไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ เนื่องจากหน่วยงานที่ให้การสนับสนุน ยังไม่ได้ยื่นขออนุญาตผลิตซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภทที่ ๕

ข้อเสนอแนะ

๑. แผนการรับวัตถุดิบกัญชาควรรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่มีความพร้อมในการยื่นขออนุญาตซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๕ เท่านั้น เพื่อให้การผลิตยาเป็นไปตามแผนงาน
๒. ควรมีการศึกษาความคงสภาพจากผลิตภัณฑ์ที่มีการเก็บ retained sample เพื่อขยายและกำหนดอายุของผลิตภัณฑ์ยาต่อไป

สรุปการดำเนินโครงการ

ได้ตำรับยาเมตตาโอสด จำนวน ๑,๗๓๐ ขวด เพื่อส่งมอบเพียงพอต่อความต้องการของสถานบริการของรัฐที่ได้รับอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษในประเภทที่ ๕ เพื่อใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ต่อไป

การดำเนินโครงการ

☐ ยุติโครงการ	☐ เหมือนเดิมทุกประการ
☐ ดำเนินโครงการต่อไป	☒ ปรับปรุงแก้ไข

๔.๑.๕ โครงการจัดทำข้อมูลวิชาการ การกล่าวอ้างทางสุขภาพ (Health Claims) สมุนไพรไทย สำหรับผลิตภัณฑ์สุขภาพ (ที่ไม่ใช่ยา) รหัสโครงการ ๖๓๒๓๒๔๑๒๔๖๐๔ รหัสกิจกรรม (๐๓๒๑๖)

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นายณัฐกิจ บุญครอง ตำแหน่ง แพทย์แผนไทย

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาข้อมูลวิชาการการกล่าวอ้างทางสุขภาพ (Health Claims) สมุนไพรไทย สำหรับผลิตภัณฑ์สุขภาพ (ที่ไม่ใช่ยา)
๒. เพื่อนำข้อมูลวิชาการ เสนอต่อคณะกรรมการผลิตภัณฑ์ ตาม พ.ร.บ. ผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. ๒๕๖๒ตลอดจนส่งต่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

กิจกรรม

กิจกรรมที่ ๑ แต่งตั้งคณะที่ปรึกษาและคณะทำงาน โครงการจัดทำข้อมูลวิชาการการกล่าวอ้างทางสุขภาพ (Health Claims) สมุนไพรไทย สำหรับผลิตภัณฑ์สุขภาพ (ที่ไม่ใช่ยา) เสนอต่อคณะกรรมการผลิตภัณฑ์ ตาม พ.ร.บ.ผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. ๒๕๖๒

กิจกรรมที่ ๒ จัดประชุมคณะที่ปรึกษาและคณะทำงานโครงการจัดทำข้อมูลวิชาการฯ

กิจกรรมที่ ๓ ดำเนินการรวบรวมข้อมูลทางวิชาการ การนำสมุนไพรไทยมาใช้ประโยชน์ด้านสุขภาพ (ที่ไม่ใช่ยา)

กิจกรรมที่ ๔ จัดประชุมรวบรวมข้อมูลทางวิชาการ การนำสมุนไพรไทยมาใช้ประโยชน์ด้านสุขภาพ (ที่ไม่ใช่ยา)

กิจกรรมที่ ๕ ประชุมสรุปผลการดำเนินงาน

รูปภาพที่ ๑ นายแพทย์ปราโมทย์ เสถียรรัตน์ ประธานโครงการฯ

รูปภาพที่ ๒ ดร.ชญ.อัญชลี จุฑะพุทธิ ที่ปรึกษาโครงการฯ

รูปภาพที่ ๓ ประชุมคณะทำงานโครงการจัดทำข้อมูลวิชาการ การกล่าวอ้างทางสุขภาพ (Health Claims) สมุนไพรไทย สำหรับผลิตภัณฑ์สุขภาพ (ที่ไม่ใช่ยา) เสนอต่อคณะกรรมการผลิตภัณฑ์ ตาม พ.ร.บ.ผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. ๒๕๖๒ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓

รูปภาพที่ ๔ ประชุมคณะกรรมการโครงการจัดทำข้อมูลวิชาการ การกล่าวอ้างทางสุขภาพ (Health Claims) สมุนไพรไทย สำหรับผลิตภัณฑ์สุขภาพ (ที่ไม่ใช่ยา) เสนอต่อคณะกรรมการผลิตภัณฑ์ ตาม พ.ร.บ.ผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. ๒๕๖๒ ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (E-meeting : Zoom Cloud Meetings)

รูปภาพที่ ๕ ประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาหลักเกณฑ์และการอนุญาต ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ ครั้งที่ ๙/๒๕๖๓

ปัญหาและอุปสรรค

๑. เนื่องจากการสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ทำให้การเดินทางมาประชุมไม่สามารถทำได้ ๑๐๐% จึงทำให้มีการประชุมผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (E-meeting : Zoom Cloud Meetings) ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นคือการสื่อสารที่ต้องใช้เวลาทำความเข้าใจกันเนื่องมาจากความเสถียรของสัญญาณ

๒. เนื่องจากหลักเกณฑ์และข้อกำหนดของข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการอ้างอิงการจัดทำข้อมูลวิชาการ การกล่าวอ้างทางสุขภาพ (Health Claims) สมุนไพรไทย สำหรับผลิตภัณฑ์สุขภาพ (ที่ไม่ใช่ยา) ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. ๒๕๖๒ ยังไม่ชัดเจน อีกทั้งข้อมูลงานวิจัยสมุนไพรแต่ละรายการมีข้อมูลและรายละเอียดมาก จึงทำให้เกิดความล่าช้าในการจัดทำข้อมูล

ข้อเสนอแนะ

การดำเนินโครงการ

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
๑. จัดประชุมคณะทำงานโครงการจัดทำข้อมูลวิชาการ การกล่าวอ้างทางสุขภาพฯ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ วันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๓	<ul style="list-style-type: none">- กองผลิตภัณฑ์สมุนไพรและกองส่งเสริมงานคุ้มครองผู้บริโภค ด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพรในส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ดำเนินการกำหนดหลักเกณฑ์และจัดทำแนวทางพิจารณาผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพให้แก่คณะทำงานเพื่อใช้ในการสืบค้นข้อมูลวิชาการและงานวิจัยต่อไป- กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ดำเนินการสืบค้นข้อมูลวิชาการและงานวิจัยสมุนไพร จำนวน ๓๖ รายการ

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
<p>๒. จัดประชุมหารือแนวทางจัดทำข้อมูลฯ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๓</p>	<ul style="list-style-type: none"> - คณะทำงานมีมติปรับลดชนิดสมุนไพร เนื่องด้วยระยะเวลาในการจัดทำข้อมูลอาจไม่เพียงพอต่อการสืบค้นข้อมูลสมุนไพร - คณะทำงานดำเนินการคัดเลือกรายการสมุนไพรและแบ่งผู้รับผิดชอบสมุนไพร โดย กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก จัดทำข้อมูลสมุนไพร จำนวน ๗ รายการ และโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จัดทำข้อมูลสมุนไพร จำนวน ๑๕ รายการ - ข้อมูลสำหรับใช้อ้างอิงในการจัดทำข้อมูล คือ ข้อมูลทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประวัติการใช้ทางอาหารในปัจจุบันและการใช้ในรูปแบบดั้งเดิม ข้อมูลทาง Pharmacology ข้อมูลการวิจัยทาง clinic ข้อมูลความปลอดภัย ข้อมูลการทดลองในสัตว์ ข้อมูลการผลิตในแบบดั้งเดิมและปัจจุบัน
<p>๓. จัดประชุมโครงการจัดทำข้อมูลวิชาการ การกล่าวอ้างทางสุขภาพฯ ครั้งที่ ๓/๒๕๖๓ วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เสนอรูปแบบข้อมูลเพื่อใช้บันทึกข้อมูลงานวิจัย โดยประกอบไปด้วยข้อมูลดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> ๑) ชื่อสมุนไพร ๒) สรรพคุณด้านสุขภาพ (Claims) ๓) ปริมาณที่ใช้ (Dose) ๔) ข้อมูลสนับสนุน แบ่งเป็น <ul style="list-style-type: none"> ๔.๑) ข้อมูลด้านความปลอดภัย ได้แก่ Traditional / Scientific ๔.๒) ข้อมูลด้านประสิทธิภาพ ได้แก่ Traditional / Scientific ๕) เอกสารอ้างอิง - คณะทำงานได้พิจารณาข้อมูลสมุนไพรและมีมติให้ยกเลิกบางรายการ เนื่องด้วยสมุนไพรยังไม่ค่อยเป็นที่นิยมในการนำมาใช้ทำผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ ซึ่งคณะทำงานเห็นว่าควรจัดทำข้อมูลของสมุนไพรไทยที่มีใช้กันอย่างแพร่หลายและมีข้อมูลงานวิจัยมากพอสำหรับรับรองข้อมูลการยื่นขออนุญาต
<p>๔. จัดประชุมคณะทำงานจัดทำข้อมูลวิชาการการกล่าวอ้างทางสุขภาพฯ ครั้งที่ ๔/๒๕๖๓ วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๓</p>	<ul style="list-style-type: none"> - คัดเลือกสมุนไพรเพื่อดำเนินการยื่นเสนอคณะกรรมการสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา จำนวน ๖ รายการ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำข้อมูลสมุนไพรอื่น ๆ ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญจัดทำข้อมูลหลักฐานที่ สอดคล้องกับข้อกำหนดของคณะกรรมการอาหารและยาที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
๕. จัดประชุมหรือจัดทำข้อมูล วิชาการการกล่าวอ้างทางสุขภาพฯ ครั้งที่ ๕/๒๕๖๓ วันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๓	- ผู้เชี่ยวชาญจัดทำข้อมูลตามรูปแบบเอกสารตามที่สำนักงาน คณะกรรมการอาหารและยากำหนด พร้อมจัดทำเอกสารอ้างอิง แบบแวนคูเวอร์ เพื่อเสนอต่อคณะอนุกรรมการ จำนวน ๖ รายการ - สรุปผลการดำเนินงานโครงการจัดทำข้อมูลวิชาการ การกล่าว อ้างทางสุขภาพฯ

การดำเนินโครงการ

☐ ยุติโครงการ	☐ เหมือนเดิมทุกประการ
☒ ดำเนินโครงการต่อไป	☐ ปรับปรุงแก้ไข

๔.๒ สรุปการใช้จ่ายเงินงบประมาณ (งบกลางกรมฯ)

๔.๒.๑ โครงการผลิตสารสกัดฟ้าทะลายโจรเพื่อใช้ในการป้องกันและบำบัด COVID-๑๙

ผู้รับผิดชอบโครงการ

ภก.ธีรพงศ์ สง่างาม ตำแหน่งเภสัชกรชำนาญการ

วัตถุประสงค์

- เพื่อผลิตตำรับฟ้าทะลายโจรสกัดแคปซูลที่มีคุณภาพตรงตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ยาสำเร็จรูป
- เพื่อผลิตยาฟ้าทะลายโจรสกัดชนิดแคปซูล สำหรับใช้ในการแก้ไข บรรเทาอาการเจ็บคอ และอาการของโรคหวัด
- เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ทางการแพทย์แผนไทย ตลอดจนส่งต่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและโรงพยาบาลสังกัดกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกใช้ในการศึกษาวิจัยประสิทธิภาพและความปลอดภัย

กิจกรรม

การดำเนินกิจกรรมของโครงการ ได้แก่ การวางแผนการผลิตทั้งในด้านรูปแบบของยาและรูปแบบของผลิตภัณฑ์ โดยเลือกเป็นรูปแบบแกรนูลบรรจุแคปซูล ใส่ลงแผงแบบบลิสเตอร์ และบรรจุลงในบรรจุภัณฑ์กล่องกระดาษขนาดความจุ ๑ บลิสเตอร์ การผลิตตำรับฟ้าทะลายโจรสกัดแคปซูล ทำได้โดยนำสารสกัดฟ้าทะลายโจรมาเตรียมในรูปแบบแกรนูล บรรจุลงแคปซูลด้วยเครื่องบรรจุยาแคปซูล ชัดเงาแคปซูล จากนั้นนำมาบรรจุลงแผงแบบบลิสเตอร์ และบรรจุลงกล่อง กล่องละ ๑ บลิสเตอร์

รูปที่ ๑ กระบวนการผลิตฟ้าทะลายโจรสกัด

รูปที่ ๒ กระบวนการผลิตยาแคปซูลฟ้าทะลายโจรสกัด

ปัญหาและอุปสรรค

- ฟ้าทะลายโจรที่เป็นวัตถุดิบตั้งต้นในการเตรียมสารสกัดมีความสาร Andrographolide ไม่คงที่ จึงจำเป็นต้องผ่านการระเหยให้เข้มข้น และวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการทุกขั้นตอน เพื่อควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์
- การเตรียมแกรนูลสารสกัดฟ้าทะลายโจรมีความยุ่งยากเนื่องจากมีความชื้นสูง

ข้อเสนอแนะ

สรุปการดำเนินโครงการ

- ได้ผลิตภัณฑ์ยาแคปซูลสารสกัดฟ้าทะลายโจรที่ง่ายต่อการรับประทาน โดยรับประทานต่อครั้ง น้อยกว่าการใช้ยาแคปซูลฟ้าทะลายโจรที่เป็นวัตถุดิบผงบด
- ได้ผลิตภัณฑ์ยาแคปซูลสารสกัดฟ้าทะลายโจรที่มีคุณภาพ มีสารแอนโดรกราโฟไลด์ (Andrographolide) ในปริมาณสูง โดยมีสารแอนโดรกราโฟไลด์ (Andrographolide) ไม่น้อยกว่า ๒๐ มิลลิกรัมต่อแคปซูล
- ได้ยาแคปซูลสารสกัดฟ้าทะลายโจร จำนวน ๖,๗๐๐ แผง (แผงละ ๑๐ แคปซูล) ส่งมอบให้กับผู้บริหารกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก, กองวิชาการและแผนงาน, กองสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ และโรงพยาบาลการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน

การดำเนินโครงการ

☒ ยุติโครงการ	☐ เหมือนเดิมทุกประการ
☐ ดำเนินโครงการต่อไป	☐ ปรับปรุงแก้ไข

๔.๒.๒ โครงการแผนการผลิตแอลกอฮอล์เจลผสมสารสกัดมะขามป้อม เพื่อใช้ล้างมือป้องกันไวรัสโคโรน่า(Corona-๑๙)

ผู้รับผิดชอบโครงการ

ภก.ธีรพงศ์ สง่างาม ตำแหน่งเภสัชกรชำนาญการ

วัตถุประสงค์

- เพื่อผลิตแอลกอฮอล์เจลผสมสารสกัดมะขามป้อม ส่งมอบให้แก่หน่วยงานต่างๆ ภายในกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

กิจกรรม

การดำเนินกิจกรรมของโครงการ ได้แก่ การวางแผนการผลิต โดยมีวิธีการผลิต ได้แก่ การเตรียมเจล (gel base) จากนั้นผสมสารสกัดมะขามป้อม และสารต่างๆ เพื่อให้ความชุ่มชื้น สี กลิ่น และปรับความเป็นกรด-ด่างที่เหมาะสมกับผิวหนัง นำเจลที่ได้บรรจุลงในบรรจุภัณฑ์รูปแบบขวดปั๊ม เพื่อความสะดวกต่อการใช้

รูปที่ ๑ กระบวนการผลิตแอลกอฮอล์เจล

รูปที่ ๒ กระบวนการบรรจุแอลกอฮอล์เจลลงบรรจุภัณฑ์

รูปที่ ๓ ผลิตภัณฑ์แอลกอฮอล์เจลผสมสารสกัดมะขามป้อม

ปัญหาและอุปสรรค

- ในช่วงที่ไวรัส COVID-๑๙ ระบาด มีการขาดแคลนวัตถุดิบที่ใช้ทำแอลกอฮอล์เจล ได้แก่ สารก่อเจล, สารให้ความเป็นด่าง (TEA) และ ๙๕% เอทิลแอลกอฮอล์

ข้อเสนอแนะ

-

สรุปการดำเนินโครงการ

- มีการส่งมอบแอลกอฮอล์เจลผสมสารสกัดมะขามป้อมจำนวน ๒๗๒ ถัง (ถังละ ๕๐๐ มิลลิลิตร) และ ๓๖๔ ขวด (ขวดละ ๕๐๐ มิลลิลิตร) แจกจ่ายให้กับผู้บริหารกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก, สำนักเลขาธิการกรม, โรงพยาบาลการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน และกองวิชาการและแผนงาน

- มีการถ่ายทอดสาธิตวิธีการทำแอลกอฮอล์ผสมสารสกัดมะขามป้อม ในงานมหกรรมสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๗ ให้แก่ประชาชนผู้ที่สนใจ

การดำเนินโครงการ

ยุติโครงการ

ดำเนินโครงการต่อไป

เหมือนเดิมทุกประการ

ปรับปรุงแก้ไข

๔.๓ สรุปการใช้จ่ายเงินงบประมาณ (งบรายจ่ายอื่น)

๔.๓.๑ โครงการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์สมุนไพรสู่ตลาดสากล ภายใต้โครงการ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ รหัสโครงการ ๒๑๐๐๕๔๓๗๑๒๗๐๙๐๐๑ รหัสกิจกรรม(๙๙๙๙๙)

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นางกัญญา อินแพง ตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายแผนชำนาญการ

วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อพัฒนาสมุนไพรไทยให้มีคุณภาพตลอดกระบวนการตั้งแต่ ต้นทาง คือ การปลูก การแปรรูป วัตถุดิบสมุนไพรคุณภาพ, กลางทาง คือ การพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพร และปลายทาง คือ ช่องทางการจัดจำหน่ายทั้งในและต่างประเทศ อย่างครบวงจร

๒.๒ เพื่อขยายช่องทางการตลาดในการขายปลีกและขายส่งผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย แบบ Offline และ Online ภายใต้แพลตฟอร์มตลาดกลาง เพื่อพัฒนาศักยภาพทางการตลาดของสมุนไพรไทย ช่องทางต่างๆ เช่น Taobao, Alibaba.com, AliExpress และ Platform E-commerce partner เพิ่มช่องทางในด้านการทำตลาดออนไลน์ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ในการกระจายสินค้าไปต่างประเทศ

๒.๓ เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรและยกระดับศักยภาพผู้ประกอบการ

กิจกรรม

รายการ	จำนวนเงิน (บาท)	ผลการดำเนินงาน
ต้นทาง ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตและแปรรูป วัตถุดิบสมุนไพรที่มีคุณภาพ และมีมาตรฐานรองรับโรงงานผลิต GMP และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ	๘,๖๙๔,๔๓๙.๐๙	
๑. แต่งตั้งคณะกรรมการฯ จัดประชุม คณะกรรมการ	๓๒,๕๒๐.๐๐	ดำเนินการแล้ว
๒. จัดจ้างผู้ประสานงานโครงการ	๒๖๓,๗๕๑.๖๗	ดำเนินการแล้ว
๓. จ้างเหมาบริการจัดทำระบบ Certificate of Analysis (COA) รองรับวัตถุดิบสมุนไพรสู่ โรงงานผลิตและการส่งออก ๕ ภูมิภาค ไม่น้อยกว่า ๓๕ แปลงปลูก ๗๐ ตัวอย่าง	๒,๔๘๐,๐๐๐.๐๐	อยู่ระหว่างดำเนินการ(ผู้รับจ้างส่ง มอบงานงวดที่ ๑ แล้ว)
๔. จ้างเหมาบริการตรวจรับรองคุณภาพวัตถุดิบ สารสกัด และผลิตภัณฑ์สมุนไพร เพื่อการพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่มีคุณภาพ	๑,๘๖๕,๘๗๕.๑๐	อยู่ระหว่างดำเนินการ (อยู่ระหว่าง ผู้รับจ้างดำเนินการ)
๕. ส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูก สมุนไพรคุณภาพในชุมชน เพื่อนำมาพัฒนา ผลิตภัณฑ์เสริมสร้างภูมิคุ้มกันป้องกันโรค COVID-๑๙	๓,๙๕๒,๓๘๐.๐๐	

รายการ	จำนวนเงิน (บาท)	ผลการดำเนินงาน
๕.๑ จัดซื้อวัตถุดิบสมุนไพรเพื่อนำมาพัฒนาผลิตภัณฑ์เสริมสร้างภูมิคุ้มกันป้องกันโรค COVID-19	๕๐๐,๐๐๐.๐๐	ดำเนินการแล้ว
๕.๒ จัดซื้อวัตถุดิบสมุนไพร จำนวน ๔๖ รายการ	๙๘,๕๐๐.๐๐	ดำเนินการแล้ว
๕.๓ จัดซื้อวัตถุดิบสมุนไพรชนิดผงละเอียดจำนวน ๕ รายการ	๔๖๐,๐๐๐.๐๐	ดำเนินการแล้ว
๕.๔ จัดซื้อยาแคปซูลฟ้าทะลายโจรสกัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓	๔๕๐,๐๐๐.๐๐	ดำเนินการแล้ว
๕.๕ จัดซื้อยาสมุนไพร จำนวน ๔ รายการ	๒,๔๔๓,๘๘๐.๐๐	ดำเนินการแล้ว
๖ จัดซื้อวัสดุสำนักงานและวัสดุคอมพิวเตอร์	๙๙,๙๑๒.๓๒	ดำเนินการแล้ว
กลางทาง พัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพร จากภูมิปัญญา สู่นวัตกรรม เพื่อเพิ่มศักยภาพและยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันสู่สากล	๑๖,๐๓๙,๘๐๐.๐๐	
๑. พัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรระดับ Premium สู่อุตสาหกรรม	๑,๙๓๑,๔๗๕.๐๐	
๑.๑ จ้างที่ปรึกษาให้คำปรึกษาในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพร Premium เพื่อต่อยอดสู่สากล	๙๙๙,๕๐๕.๐๐	อยู่ระหว่างดำเนินการ (ผู้รับจ้างส่งมอบงานงวดที่ ๒ แล้ว)
๑.๒ จ้างเหมาบริการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร Premium ๔๐ ผลิตภัณฑ์ (ที่ไม่ใช่อาหาร)	๔๖๖,๕๒๐.๐๐	ดำเนินการแล้ว
๑.๓ จ้างเหมาบริการผลิตผลิตภัณฑ์อาหารสมุนไพร Premium ๑๐ ผลิตภัณฑ์	๔๖๕,๔๕๐.๐๐	ดำเนินการแล้ว
๒. พัฒนาผลิตภัณฑ์ จากภูมิปัญญาดั้งเดิมของท้องถิ่น ๕ ภูมิภาค	๑๓,๔๖๓,๓๒๕.๐๐	
๒.๑ จ้างเหมาบริการลงพื้นที่สำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลผลิตภัณฑ์สมุนไพร ๕ ภูมิภาค ประกอบด้วย ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออกและตะวันตก ภาคใต้	๒,๔๙๓,๓๒๕.๐๐	อยู่ระหว่างดำเนินการ (ผู้รับจ้างส่งมอบงานงวดที่ ๒ แล้ว)
๒.๒ จ้างเหมาบริการพัฒนาผลิตภัณฑ์ จากอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น ๕ ภูมิภาค	๙,๐๕๐,๐๐๐.๐๐	อยู่ระหว่างลงนามในสัญญาจ้าง
๑. ภาคเหนือ	๑,๘๒๐,๐๐๐.๐๐	
๒. ภาคกลาง	๑,๖๙๐,๐๐๐.๐๐	
๓. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๑,๘๒๐,๐๐๐.๐๐	
๔. ภาคตะวันออกและตะวันตก	๑,๙๐๐,๐๐๐.๐๐	
๕. ภาคใต้	๑,๘๒๐,๐๐๐.๐๐	
๒.๓ จ้างเหมาบริการลงพื้นที่สำรวจเก็บรวบรวมข้อมูลผลิตภัณฑ์สมุนไพร ๔ ประเภท ประกอบด้วย เครื่องสำอาง เครื่องดื่ม อาหาร อาหารเสริม	๑,๙๒๐,๐๐๐.๐๐	อยู่ระหว่างดำเนินการ (ผู้รับจ้างส่งมอบงานงวดที่ ๑ แล้ว)
๓. จ้างเหมาบริการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร กลุ่มน้ำมันหอมระเหย รองรับ wellness & Spa นวัตกรรมไทย ๑๐ ผลิตภัณฑ์ และ R&D การใช้ในสถานประกอบการ ๓๐๐ แห่งทั่วประเทศ	๓๙๕,๐๐๐.๐๐	อยู่ระหว่างดำเนินการ (ผู้รับจ้างดำเนินการ)

รายการ	จำนวนเงิน (บาท)	ผลการดำเนินงาน
๔. จ้างเหมาบริการออกแบบบรรจุภัณฑ์และฉลากผลิตภัณฑ์สมุนไพร Premium รองรับตลาดสากล ๕๐ ผลิตภัณฑ์	๒๕๐,๐๐๐.๐๐	ดำเนินการแล้ว
ปลายทาง ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ และจัดแสดงสินค้าผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรทั้งในและต่างประเทศ	๒,๑๕๐,๔๗๗.๕๐	
๑. จ้างเหมาบริการจัดนิทรรศการนิทรรศการกัญชงกัญชา กระท่อม สมุนไพร Champion Product และแสดงผลงานกองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร	๔๐๐,๐๐๐.๐๐	ดำเนินการแล้ว
๒. จ้างเหมาบริการออกแบบ E-Brochure (๔ ภาษา : ไทย อังกฤษ จีน อารบิก) ของผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อรองรับการตลาดออนไลน์	๓๔๙,๕๖๙.๐๐	อยู่ระหว่างดำเนินการ
๓. จัดอบรมให้ความรู้ สู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรครบวงจร	๔๑๐,๘๘๒.๐๐	ดำเนินการแล้ว
๔. จัดอบรมให้ความรู้ด้านการตลาดแบบดิจิทัลออนไลน์ แก่ผู้ประกอบการ	๓๔๐,๔๖๘.๐๐	ดำเนินการแล้ว
๕. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรเชิงพาณิชย์และเป็นผลิตภัณฑ์การส่งออก	๑๖๔,๕๕๘.๕๐	ดำเนินการแล้ว
๖. จ้างเหมาบริการจัดทำคู่มือแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์สู่สากล	๔๘๕,๐๐๐.๐๐	อยู่ระหว่างดำเนินการ
รวม	๒๖,๘๘๔,๗๑๖.๕๙	

ภาพกิจกรรม

ปัญหาและอุปสรรค

๑. เนื่องจากสถานการณ์ COVID-๑๙ ทำให้ไม่สามารถดำเนินการกิจกรรมบางกิจกรรมได้ เกิดความล่าช้า ไม่เป็นไปตามแผน เช่น กิจกรรมอบรมยกระดับผู้ประกอบการ, กิจกรรมจัดนิทรรศการแสดงสินค้าในประเทศ ซึ่งไม่สามารถเดินทาง และจัดกิจกรรมรวมกลุ่มได้
๒. ผู้ประกอบการต้องการช่องทางทางการตลาดที่สามารถดำเนินการได้ในช่วงสถานการณ์ COVID-๑๙
๓. กิจกรรมจัดแสดงสินค้าผลิตภัณฑ์สมุนไพร บริการด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีความงามด้านสมุนไพรในต่างประเทศ ไม่สามารถดำเนินการได้นำสินค้าไปแสดง และจัดกิจกรรม business matching ได้ เนื่องจากไม่สามารถเดินทางไปต่างประเทศได้ และจัดกิจกรรมรวมกลุ่มได้

ข้อเสนอแนะ

๑. ดำเนินการเตรียมการกิจกรรมจัดแสดงสินค้าในประเทศ และกิจกรรมอบรมยกระดับผู้ประกอบการ เมื่อสถานการณ์ COVID-๑๙ คลี่คลาย สามารถเดินทางและรวมกลุ่มได้ และทำให้จัดได้ทันทีและไม่เกิดความล่าช้า เพื่อเป็นการระบายสินค้า และเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรสู่การสร้างรายได้ในช่วงสถานการณ์ COVID-๑๙
๒. ปรับกิจกรรมจัดแสดงสินค้าผลิตภัณฑ์สมุนไพร บริการด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีความงามด้านสมุนไพรในต่างประเทศ โดยปรับใช้กับกิจกรรมกลางทาง พัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพร จากภูมิปัญญา สู่นวัตกรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพและยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันสู่สากล

การดำเนินโครงการ

- ยุติโครงการ
- ดำเนินโครงการต่อไป
- เหมือนเดิมทุกประการ
- ปรับปรุงแก้ไข

๔.๔ สรุปการใช้เงินนอกงบประมาณจากกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

๔.๔.๑ โครงการวิจัยการพัฒนาตำรับยาน้ำมันสนันไตรภพ ตำรับยาทาริดสีดวงทวารหนัก/โรคผิวหนัง และเครื่องยากลางปรุงสูตรผสมกัญชา ตามกรรมวิธีการปรุงยาแผนโบราณเพื่อใช้ในการแพทย์แผนไทย

ผู้รับผิดชอบโครงการ

๑. ภก.ธีรพงศ์ สว่างาม ตำแหน่ง เกษีษกรชำนาญการ

วัตถุประสงค์

- เพื่อวิจัยพัฒนาตำรับยาน้ำมันสนั่นไตรภพในระดับห้องปฏิบัติการ (Laboratory scale) ตามกรรมวิธีการปรุงยาแผนโบราณ อ้างอิงจากตำรายาศิลาจารึกในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม เพื่อใช้ศึกษาความคงสภาพของตำรับ
- เพื่อวิจัยพัฒนาตำรับยาทริดสีดวงทวารหนัก/โรคมิวหนิงในระดับห้องปฏิบัติการ (Laboratory scale) ตามกรรมวิธีการปรุงยาแผนโบราณ อ้างอิงจากอายุรเวชศึกษา (ขุนนิทเทศสุขกิจ) เล่ม ๒ เพื่อใช้ศึกษาความคงสภาพของตำรับ
- เพื่อวิจัยพัฒนาเครื่องยากลางปรุงสูตรผสมกัญชาในระดับห้องปฏิบัติการ (Laboratory scale) ซึ่งตามกรรมวิธีการปรุงยาแผนโบราณ เพื่อใช้ศึกษาความคงสภาพของตำรับ
- เพื่อส่งต่อตำรับยาน้ำมันสนั่นไตรภพ ตำรับยาทริดสีดวงทวารหนัก/โรคมิวหนิง และเครื่องยากลางปรุงสูตรผสมกัญชาให้แก่สถานพยาบาลประเภทโรงพยาบาลที่เกี่ยวข้องต่อไป

กิจกรรม

การดำเนินกิจกรรมของโครงการ ได้แก่ การวางแผนการผลิตและแผนการควบคุมคุณภาพในสภาวะเร่ง และระยะยาวของตำรับยาน้ำมันสนั่นไตรภพ ตำรับยาทริดสีดวงทวารหนัก/โรคมิวหนิง และเครื่องยากลางปรุงสูตรผสมกัญชา โดยมีการควบคุมคุณภาพทางกายภาพ ได้แก่ ลักษณะภายนอก (appearance), การทดสอบความหนืด (viscosity) และการทดสอบความเข้มข้น (%brix) การควบคุมคุณภาพทางเคมี ได้แก่ การทดสอบความเป็นกรด-ด่าง (pH), การทดสอบ fingerprint HPTLC/HPLC และการทดสอบค่าปริมาณสารสกัดในน้ำและแอลกอฮอล์ (Alcohol, water soluble extractive values) การทดสอบโลหะหนัก (Heavy metal) และการทดสอบเชื้อจุลินทรีย์ (microbial test)

ภาพกิจกรรม

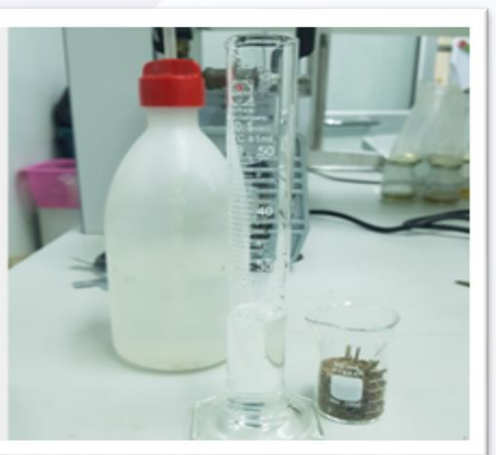
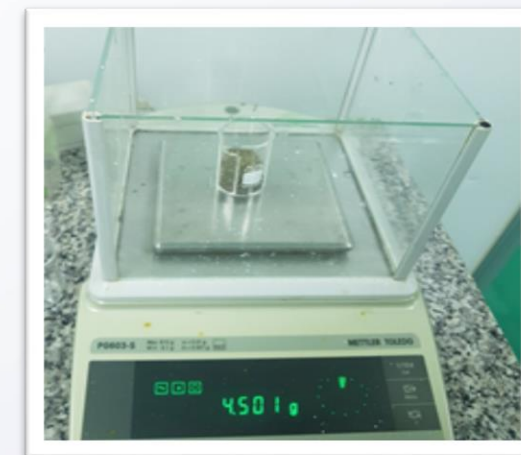
รูปที่ ๑ วัตถุดิบในการผลิตตำรับยาน้ำมันสนั่นไตรภพ ตำรับยาทริดสีดวงทวารหนัก/โรคมิวหนิง และเครื่องยากลางปรุงสูตรผสมกัญชา

รูปที่ ๒ กระบวนการผลิตตำรับยาน้ำมันสนันไตรภพ ตำรับยาทาริตสีดวงทวารหนัก/โรคผิวหนัง และเครื่องยากลางปรุงสูตรผสมกัญชา

รูปที่ ๓ ผลิตภัณฑ์ตำรับยาน้ำมันสนันไตรภพ ตำรับยาทาริตสีดวงทวารหนัก/โรคผิวหนัง และเครื่องยากลางปรุงสูตรผสมกัญชา

รูปที่ ๔ กระบวนการควบคุมคุณภาพตำรับยาน้ำมันสนั่นไตรภพ ตำรับยาทาริตสีดวงทวารหนัก/โรคผิวหนัง และเครื่องยากลางปรุงสูตรผสมกัญชา

ปัญหาและอุปสรรค

การจัดหาวัตถุดิบในบางรายการหายาก เนื่องจากเป็นสมุนไพรที่ไม่ได้มีจำหน่ายแพร่หลายในท้องตลาด

ข้อเสนอแนะ

ควรขยายเวลาในการทดสอบความคงตัวในระยะยาวเพิ่มขึ้นมากกว่านี้ เพื่อให้มีผลการทดสอบที่หลากหลาย

สรุปการดำเนินโครงการ

จากการศึกษาความคงสภาพของตำรับของผลิตภัณฑ์ตำรับยาน้ำมันสนั่นไตรภพ ตำรับยาทาริตสีดวงทวาร หนักโรคมิวหนิง และเครื่องยากลางปรงสูตรผสมกัญชา ในสถานะเร่งและในระยะยาว พบว่ามีความคงสภาพทางกายภาพและทางเคมีที่ดี และสามารถนำมาขยายผลเพื่อผลิตในระดับกึ่งอุตสาหกรรม และส่งต่อให้สถานพยาบาล หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในทางการแพทย์แผนไทยต่อไปได้

การดำเนินโครงการ

ยุติโครงการ

เหมือนเดิมทุกประการ

ดำเนินโครงการต่อไป

ปรับปรุงแก้ไข

๔.๕ สรุปผลการรับคณะศึกษาดูงานประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓

สรุปผลการรับคณะศึกษาดูงานประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓

กองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

วันที่	คณะศึกษาดูงาน	จำนวน (ราย)
๒๕ ต.ค. ๖๒	คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศึกษาดูงานและเยี่ยมชม โรงงานสารสกัดสมุนไพรและห้องปฏิบัติการ กองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร เรื่องการทำมาตรฐานสมุนไพร การวิเคราะห์สารสำคัญ และการปนเปื้อนของสมุนไพร	๓๓
๒๕ พ.ย. ๖๒	มหาวิทยาลัยปทุมธานี และ โรงพยาบาลไตรมาส ศึกษาดูงานและเยี่ยมชมโรงงานสารสกัดสมุนไพร ห้องปฏิบัติการ และโรงงานผลิตยาแผนไทย กองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร	๘
๒ ธ.ค. ๖๒	ฝ่ายวิจัยและพัฒนา การยาสูบแห่งประเทศไทย ศึกษาดูงานและเยี่ยมชมโรงงานสารสกัดสมุนไพร ห้องปฏิบัติการ และโรงงานผลิตยาแผนไทย กองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร และร่วมหารือเรื่องการวิจัย	๖

วันที่	คณะศึกษาดูงาน	จำนวน (ราย)
	สารสกัดนิโคตินและเทอร์ปีนจากใบยาสูบเพื่อนำไปพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ โดยพัฒนาเป็นนิโคตินบริสุทธิ์ สูตร Liquid และใช้เทอร์ปีน ในรูปแบบ Essential oil พัฒนาเป็นน้ำหอม	
๖ ธ.ค. ๖๒	นายธีรสิทธิ์อมรแสนสุข รองประธานมูลนิธิสายใยแผ่นดิน (Earth Net Foundation) นายอุทัย สุนทรเอกจิต กรรมการผู้จัดการ บริษัท Siam B Herb จำกัด และคณะ เยี่ยมชมดูงานโรงงานผลิตยาแผนไทย กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ซึ่งได้รับอนุญาตให้ผลิตและครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๕ และเยี่ยมชมศูนย์วิจัยและพัฒนาพืชเสพติดทางการแพทย์ อาคาร module ๓ ณ กองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร	๖
๘ ม.ค. ๖๓	คุณพรชัย ศุภธีรารักษ์ รองประธานกรรมการ บริษัท คิงโกลบอลอินโนเวชั่น จำกัด และนักธุรกิจชาวญี่ปุ่น เข้าเยี่ยมชมและศึกษาดูงานกองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร โดยให้ความสนใจเครื่องมือเครื่องจักร ที่ใช้กระบวนการผลิตสมุนไพรเพื่อนำไปต่อยอดการผลิตสารโคโคซานเพื่อใช้ในการผลิตและส่งไปจำหน่ายที่ประเทศญี่ปุ่นต่อไป	๗
๒๙ มิ.ย. ๖๓	คุณประกอบ วงศ์ผลวัตทีม เลขานุการกรม สำนักงานเลขานุการกรม และดร.โชติรัส ชวนิชย์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซียและคณะ ศึกษาดูงานเยี่ยมชมโรงงานสกัดสมุนไพร ห้องปฏิบัติการ และโรงงานผลิตยาแผนไทย กองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร	๙
๑๓ ก.ค. ๖๓	อุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย นำคณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหิดล เข้าศึกษาดูงานและเยี่ยมชมกองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร โดยเยี่ยมชมในส่วน of โรงงานสารสกัดสมุนไพรและห้องปฏิบัติการ ซึ่งมีเจ้าหน้าที่กองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพรให้การต้อนรับและบรรยายกิจกรรมและการให้บริการของกองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร	๒๐
๑๑ ส.ค. ๖๓	มูลนิธิ ฅณาฯ ในพระราชดำริ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา และผู้ประกอบการจากภาคเอกชน เยี่ยมชมศึกษาดูงานกองพัฒนายา	๑๒

วันที่	คณะศึกษาดูงาน	จำนวน (ราย)
	แผนไทยและสมุนไพร โดยมีเจ้าหน้าที่กองพัฒนายาไทยและสมุนไพร ดำเนินการต้อนรับและให้ความรู้ในส่วนของโรงงานสารสกัดสมุนไพร โรงงานผลิตยาแผนไทยและห้องปฏิบัติการ (laboratory) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนาโรงงานของบริษัทให้สมบูรณ์และได้มาตรฐาน	
๒๙ ก.ย. ๖๓	อุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย นำคณะผู้ประกอบการ ภาคอุตสาหกรรม ศึกษาดูงานและเยี่ยมชมโรงงานสารสกัดสมุนไพร และห้องปฏิบัติการ กองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร	๒๐

ประมวลภาพกิจกรรมการศึกษาดูงาน

๔.๖ สรุปข้อมูลการรับนักศึกษาฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพ

ข้อมูลการฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพ
 เกณฑ์กรรมของนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์ ชั้นปีที่ ๖
 ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓

สถานศึกษา	จำนวน นักศึกษา	ชั้นปี	ระยะเวลาที่ฝึก
ผลิต (เดี่ยว) ที่ ๑ (COVID-๑๙ ระบาด ยกเลิกการฝึก)	๐	๖	๒๓ มี.ค. ๖๓ - ๓ ม.ค. ๖๓
ผลิต (คู่) ที่ ๒-๓ (COVID-๑๙ ระบาด ยกเลิกการฝึก)	๐	๖	๗ พ.ค. ๖๓ - ๓๑ ก.ค. ๖๓
ผลิตที่ (เดี่ยว) ที่ ๔ ม.บูรพา, ขอนแก่น, ม.ธ.	๗	๖	๓ ส.ค. ๖๓ - ๑๑ ก.ย.๖๓

รูปที่ ๑ บรรยากาศการเรียนการสอน

รูปที่ ๒ บรรยากาศการฝึกวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์

รูปที่ ๓ บรรยากาศการฝึก
ประกันคุณภาพและควบคุมคุณภาพ

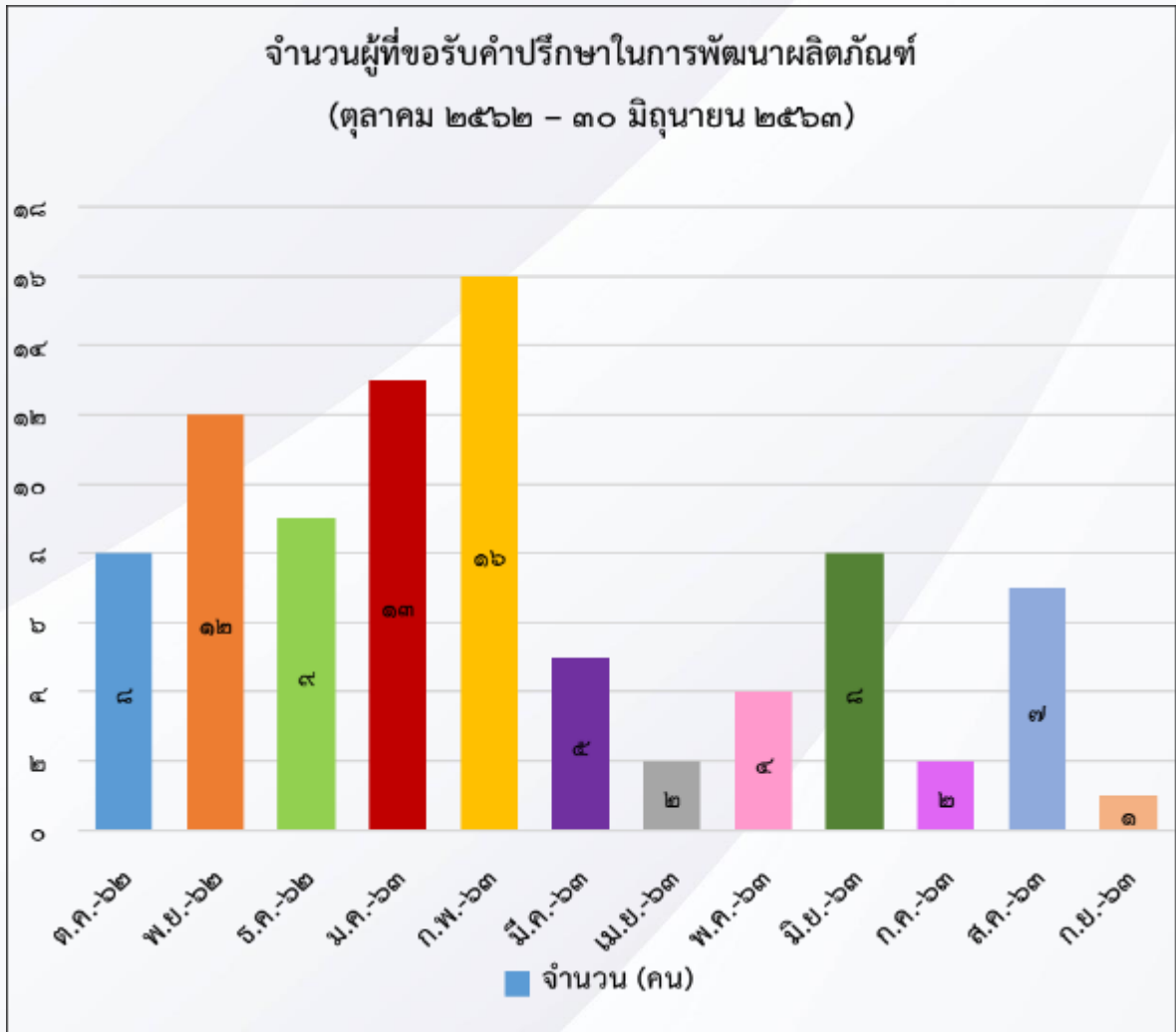

รูปที่ ๔ ภาพบรรยากาศการสาธิตการทำ
แอลกอฮอล์เจล ณ งานมหกรรมสมุนไพร
แห่งชาติ ครั้งที่ ๑๗ (๒-๖ กันยายน ๒๕๖๓)

๔.๗ สรุปจำนวนผู้ที่ขอรับคำปรึกษาในการพัฒนาผลิตภัณฑ์

จำนวนผู้ที่ขอรับคำปรึกษาในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ (๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓)
ณ ศูนย์ให้คำปรึกษาการพัฒนาผลิตภัณฑ์แบบครบวงจร กองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร

เดือน / ปี	จำนวน (คน)
ตุลาคม ๒๕๖๒	๘
พฤศจิกายน ๒๕๖๒	๑๒
ธันวาคม ๒๕๖๒	๙
มกราคม ๒๕๖๓	๑๓
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓	๑๖
มีนาคม ๒๕๖๓	๕
เมษายน ๒๕๖๓	๒
พฤษภาคม ๒๕๖๓	๔
มิถุนายน ๒๕๖๓	๘
กรกฎาคม ๒๕๖๓	๒
สิงหาคม ๒๕๖๓	๗
กันยายน ๒๕๖๓	๑
รวม	๘๗

ตารางแสดงจำนวนของผู้รับบริการ

แบบสำรวจการขอเข้ารับ บริการที่กองพัฒนายาแผน ไทยและสมุนไพร

*จำเป็น

แบบสำรวจความพึงพอใจหลังได้รับ บริการ

ความพึงพอใจของท่านหลังจาก
ได้รับบริการ *

1 2 3 4 5

น้อย
ที่สุด

มาก
ที่สุด

กลับ

ส่ง

ห้ามส่งรหัสผ่านใน Google ฟอรัม

เกณฑ์การให้คะแนน

แบบสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการ

เดือน / ปี	จำนวน (คน)	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	คิดเป็น %
ตุลาคม ๒๕๖๒	๘	๔๐	๓๗	๙๒.๕
พฤศจิกายน ๒๕๖๒	๑๒	๖๐	๕๕	๙๑.๖
ธันวาคม ๒๕๖๒	๙	๔๕	๔๓	๙๕.๕
มกราคม ๒๕๖๓	๑๓	๖๕	๕๘	๘๙.๒
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓	๑๖	๘๐	๗๑	๘๘.๗
มีนาคม ๒๕๖๓	๕	๒๕	๒๕	๑๐๐
เมษายน ๒๕๖๓	๒	๑๐	๗	๗๐
พฤษภาคม ๒๕๖๓	๔	๒๐	๑๙	๙๕
มิถุนายน ๒๕๖๓	๘	๔๐	๓๗	๙๒.๕
กรกฎาคม ๒๕๖๓	๒	๑๐	๙	๙๐
สิงหาคม ๒๕๖๓	๗	๓๕	๓๔	๙๗.๑
กันยายน ๒๕๖๓	๑	๕	๕	๑๐๐
รวม	๘๗	๔๓๕	๔๐๐	๙๑.๙๕ %

ผลสรุปความพึงพอใจของผู้รับบริการ

๔.๘ สรุปผลการดำเนินงานรายได้-ค่าใช้จ่ายประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓

ผลการดำเนินงาน	
เดือนตุลาคม ๒๕๖๒ - เดือนกันยายน ๒๕๖๓	
รายได้จากการให้บริการ	
๑. ค่าบริการสกัดสมุนไพรม	๒,๐๖๐,๐๙๐.๐๐
๒. ค่าตรวจวิเคราะห์	๑,๐๓๕,๔๕๐.๐๐
๓. ค่าบริการผลิตยา	๒๒๕,๙๘๔.๖๐
๔. อื่น ๆ	๑๔,๖๖๒.๙๑
รวมรายได้ทั้งสิ้น	๓,๓๓๖,๑๘๗.๕๑
ค่าใช้จ่าย	
รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น	๒,๓๓๒,๙๖๔.๒๗
(อ้างอิงตามเอกสารแนบท้าย)	
สรุปกำไร/ขาดทุนประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓	๑,๐๓๓,๒๒๓.๔๐

